

ZVONE DRAGAN V LITOSTROJU

Vse sile v izvoz

V petek, 26. marca 1982, je v Litostroj prispel na krajši delovni obisk podpredsednik zveznega izvršnega sveta SFRJ tovariš Zvone Dragan. Ta obisk je tovariš Dragan že dolgo obljubljal, predvsem zato, ker Litostroj izvažata pomemben del proizvodnje, predvsem turbinske in črpalne opreme, v neuvrščeni in prijateljski Irak. Tovariš Zvone Dragan je kot podpredsednik ZIS namreč odgovoren za ekonomske odnose med Irakom in SFR Jugoslavijo, zato ga je še posebej zanimalo naše sodelovanje in možnosti večjega izvoza naše opreme v to državo.

V prijetnem pogovoru, ki je trajal skoraj dve uri, so poleg generalnega direktorja tovariša Mirka Jančigaja sodelovali še dipl. inž. Darinko Kolbl, dipl. inž. Jože Šturm, dipl. inž. Zvone Volfand ter predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij naše delovne organizacije.

Najprej je tovariš Jančigaj goste podrobneje seznanil s proizvodnim programom naše delovne organizacije in z možnostmi izvoza naših proizvodov na svetovni trg. Seznanil jih je tudi z materialno finančnim stanjem, problematiko oskrbe s surovinami in uvoznimi materiali ter s sedanjo problematiko nadaljnje investicijske izgradnje.

livarne zaradi podražitev ugotavljamo pomanjkanje lastnih, bančnih in drugih sredstev sovlagateljev, zato investicijska dela ne napredujejo po načrtih.

Številnih naročil v proizvodnji ne moremo dokončati zaradi pomanjkanja materialov in surovin. Tako nam prekomerno narašča nedovršena proizvodnja, kar se neugodno odraža pri premajhnem fizičnem obsegu dokončane proizvodnje. Zaradi tega tudi finančna sredstva prepočasi pritekajo in tako povzročajo slabšo likvidnost, najemanje kreditov in sploh težak finančni položaj, kar ovira tekoče poslovanje naših temeljnih organizacij združenega dela, kakor tudi delovne organizacije v celoti.

ti. Posebej moramo analizirati vzhodna in zahodna področja, kakor tudi dežele v razvoju in države OPEC.

Se posebej je tovariš Dragan poudaril, da bomo morali v prihodnje bolj organizirano in v skupnih nastopih obvladovati zahtevna svetovna tržišča. Posebej se je tovariš Dragan zadržal pri oceni jugoslovanskih izvoznikov v Iraku, med katere spada tudi Litostroj. Pohvalil je naša dosedanja izvozna prizadevanja pri izgradnji črpalnih postaj, kakor tudi pri dosednji izgradnji hidroelektrarn v Iraku. Vse to je verjetno vzrok, da gradimo do sedaj največji objekt za nas v Iraku — hidroelektrarno HADITA. Pri tem poslu velja zavihati rokave in vanj vložiti vse znanje in sposobnosti, kar bo prav gotovo povečalo naše reference na tujem. Zagotoviti bomo morali vse pogoje, da bodo dela za HE HADITA rokovno in solidno izvedena, kar bo ves čas spremljal tudi podpredsednik Dragan.

Ko je govoril o razmerah v jugoslovanskem gospodarstvu, je predvsem poudaril, da smo še vedno premalo povezani v komplekse, s katerimi bi lažje organizirali skupne nastope na tujih trgih. Predvsem bomo v prihodnje morali utrditi surovinsko bazo, vložiti več v razvoj in raziskave in zagotoviti pravilna vlaganja v nove investicije.

Nihče v Jugoslaviji ne bi smel ustvarjati monopola ali iskati privilegijev z izsiljevanjem, še posebno ne v tej naši reprodukcijski verigi od rudarstva do črne metalurgije in naprej v strojni predelovalni industriji.

Ko je tovariš Dragan ocenjeval našo investicijsko izgradnjo in še posebej izgradnjo in rekonstrukcijo jeklolivarne, je poudaril, da je naša investicijska usmeritev pravilna, saj je bil tudi do sedaj Litostroj vodilna tovarna v izgradnji težke investicijske opreme. S tem novim korakom ne razširjamo samo možnosti Litostroja pri izgradnji še težjih projektov, pač pa možnosti cele Jugoslavije. Res je, da je v tem času tudi težko investirati, vendar moramo vedeti, da je to naš razvoj, ki je vse bolj pretehtan in zato toliko bolj dragocen. Seveda ne smemo pozabiti še na eno pomembno dejstvo, ki hromi našo učinkovitost. To je izkoriščanje obstoječih zmogljivosti v Jugoslaviji. S tem je povezano pridobivanje dohodka oziroma produktivnost, ki je še vedno na nizki ravni.

Kljub dobrim in modernim tovarnam, ki jih imamo, lahko na raznih mestih ugotavljamo izredno slabo znanje, organizacijo in kvaliteto dela. Tu so naše rezerve in stabilizacija.

Po razgovoru si je tovariš Dragan v spremstvu generalnega direktorja ogledal še potek del izgradnje naše jeklolivarne ter obe novi tovarni — tozda TVN in PPO.

K. G.

Glasiło delavcev Titovih zavodov Litostroj izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 6000 izvodov — Uredniški odbor: predsednik dipl. iur. Anton Tomažič, namestnik inž. Milan Jurjavčič in člani: prof. Hrabroslav Premelč, Jure Vulkan, Tone Erman, mag. dipl. inž. Peter Vogrič, Marjan Sigulin in uredniki: odgovorni urednik Karel Gornik, urednik Marijana Meglič, tehnični urednik Estera Lampič, lektorica prof. Vesna Tomc-Lamut. Telefon uredništva 556 021 (n. c.) interna 202, 246 — Tiska Tiskarna Ljubljana. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.

Pripnimo si rdeč nagelj

Prvi maj je mednarodni praznik dela in ga praznujejo v mnogih deželah po vsem svetu. Pa vendar si upamo trditi, da je vsaj teoretično naša država tista, ki ji ta praznik največ pomeni.

Povsod drugod namreč delavski razred v najboljšem primeru deli oblast z neko drugo skupino. To je lahko razred lastnikov kapitala ali pa tudi državni birokratski aparat, ki se sicer razglasa za zastopnika delavskega razreda, a je v bistvu nad njim, saj sam ustvarja načela in politiko razvoja družbe. Skupine na eni ali drugi strani, ki imajo v rokah oblast, le-to seveda krčevito držijo v svojih rokah, in to je vzrok, da je samoupravljanje kot ideja sicer že obšlo vso zemeljsko oblo, a ima še prav malo postojank, v svoji pravi obliki morda le v Jugoslaviji. Uvedba samoupravljanja kot prevladujočega sistema v državi ima namreč za posledico, da oblast (prvič) ni več v rokah neke skupine, temveč jo ustvarjajo, izvajajo in varujejo vsi posamezni člani delavskega razreda, oziroma postopoma vse ljudstvo.

Prenos (ponavadi kar prevzem) oblasti pa seveda poteka zelo burno in je skoraj nujno povezan z eno ali drugo obliko nasilja. Ta revolucija je bila v našem primeru povezana še z osvobodilnim bojem in ker je potekala v času svetovne vojne vihre, je bila tudi ena najbolj krvavih.

Prav bližina drugega praznika — 27. aprila — nas spominja, kako je skupni sovražnik združil vse napredne sile v Sloveniji, ne glede na njihovo ideološko osnovo. Osvobodilna fronta slovenskega naroda je imela ob svoji ustanovitvi značaj spontano množične, a enotno vodene organizacije, prežete s plemenitimi idejami osvoboditve ter lepše narodove bodočnosti.

Ko se je zmagoviti delavski razred z uvedbo samoupravljanja leta 1950 otrešal še priveske birokracije, so mu bile dane — škarje in platno. Nobene vladujoče skupine ni več, nobene teoretične ovire za razvoj najnaprednejšega sistema socialistične demokracije! To pride do izraza tudi v zakonodaji, predvsem pa v ustavi, ki je brez dvoma najnaprednejša v svetu.

Pa vendar ... Ali se dovolj zavedamo, da imamo škarje in platno in ali ju dovolj uporabljamo — ali pa malomarno prepuščamo drugim krojačkom-Hlačkom? Vemo, da takšne opore, kot je Zakon o združenem delu, nima delavec v nobeni drugi deželi!

Smo sprejeli delo kot najvišjo družbeno vrednoto ali pa se nas loteva bolezen potrošništva? In končno — ali nam prvi maj pomeni tisto, kar nam bi moral? Ga doživljamo vsebinsko, smo ponosni, vzneseni, polni načrtov? Ali pa nam je že prešlo v navado, da le računamo, koliko počitnic bomo dosegli z dvema ali tremi dnevi dodatnega dopusta? Bodo današnji otroci v spominu na prvi maj še nosili tisto, kar so njihovi starši, ali pa se bodo praznika spominjali le kot podvojenega vikenda?

Povprašajmo se to, sežimo vase! Pustimo avto doma! Vstanimo zgodaj, pripnimo si rdeč nagelj in pojdimo z družino na Rožnik! Prepustimo se vzdušju koračnic ... prisluhnimo predvojnemu aktivistu, staremu borcu ... stisnimo mu roko! Združimo se z množico, zapojmo ... Bodimo ponosni! Živel prvi maj!

Anton Tomažič

Zvone Dragan: "Dobro je, da smo pripravljeni na vse, tudi na težke razmere, ki pestijo celotno gospodarstvo" (Foto: K. G.)

Iz celotne in realne ocene, ki so jo podali podpredsedniku ZIS tovarišu Zvonetu Draganu, lahko povzamemo nekaj bistvenih ugotovitev, ki so močno prisotne v našem gospodarstvu.

Zaostrene gospodarske in ekonomske razmere v svetu ter vedno večje razlike med razvitimi in nerazvitimi državami se vedno bolj odražajo tudi v Jugoslaviji in s tem tudi v Litostroju. Zelo težko se oskrbujemo z reprodukcijskimi materiali in surovinami z jugoslovanskega trga, kakor tudi iz uvoza. Kljub našemu velikemu izvozu še vedno lahko ugotovimo, da še premalo izvažamo v države s trdno valuto.

Pri investicijah oziroma pri izgradnji in rekonstrukciji jeklo-

V nadaljevanju so prisotni tovarišu Draganu pojasnili še vsa naša samoupravna in poslovna prizadevanja za obvladovanje zapletenega resnega gospodarskega položaja, ki ga v tem času le s težavo premagujemo.

Nato je spregovoril še tovariš Dragan in se najprej zahvalil za izčrpane informacije o Litostroju v tem času in o problemih, s katerimi se ukvarjamo. Predvsem je poudaril, da so naša prizadevanja za povečanje na zahodni trg v tem trenutku edina pravilna usmeritev.

Dobro je, da smo pripravljeni na vse, tudi na težke razmere, ki pestijo celotno gospodarstvo. Litostroj že ves čas v Jugoslaviji in Sloveniji veliko pomeni za to zvrst proizvodnje. Te kvalitete, ki jih je že dosegel doma in v svetu, mora ne le obdržati, temveč tudi razširiti. "Ko človek posluša, kaj vse zmore Litostroj, kako širok proizvodni program obvladuje in kako zapletene naprave izvažajo v svet, dobi občutek, da je tu nakopičeno veliko izkušenj in znanja, ki ga je treba razumno izkoristiti," je dejal tovariš Dragan. Kljub vsemu moramo pri izvozu pazljivo ravna-

Prva seja novega delavskega sveta delovne organizacije

Dvaindvajseti delavski svet

V sredo 31. marca 1982 so se v prostorih tozda TVN sestali dosedanji, in na zadnjih volitvah novo izvoljeni delegati delavskega sveta delovne organizacije, na svoji prvi konstitutivni seji. Najprej so delegati izvolili predsednika in namestnika predsednika delavskega sveta delovne organizacije in nato še predsednika in namestnika predsednika novega upravnega odbora delovne organizacije. Imenovali so tudi vse komisije, delovna telesa in druge organe delavskega sveta DO, da bi tudi v prihodnjem mandatnem obdobju nemoteno deloval.

Po letu 1950, ko smo v Litostroju med prvimi v Jugoslaviji izvolili delavski svet, je sedanji, na novo izvoljeni delavski svet že dvaindvajseti po vrsti. To pomeni, da smo na zadnjih volitvah vseh samoupravnih organov TOZD in DS ter delovne organizacije že dvaindvajsetič na neposredni način odločali o tem, kateri delegati nas bodo v naslednjih dveh letih zastopali v naših samoupravnih organih. Če bi danes primerjali pravice in dolžnosti, ki jih je opravljal naš prvi delavski svet iz leta 1950 in pristojnosti, ki jih imajo danes samoupravni organi, bi se prav gotovo začudili. Vmes je celih 32 let razvoja samoupravljanja, 32 let izkušenj in prizadevanj za kar najboljše samoupravne odločitve. Nekatere stvari pa se v teh letih razvoja le niso spremenile. Ime "delavski svet" in še nekatere druge prvine so ostale take kot so bile prvič izgovorjene pred 32. leti, morda pa je to tudi tradicija in odnos do tega našega najširšega samoupravnega organa v katerega smo v vseh teh letih vedno izvolili naše najboljše sodelavce in samoupravitelje.

Na konstitutivni seji so delegati poleg vodstev vseh organov delavskega sveta obravnavali še poročilo predsednika o delu delavskega sveta v dveh letih mandatnega ob-

dobja in poročilo vseh drugih komisij, delovnih teles in drugih skupnih organov delavskega sveta DO.

Spregovoril je tudi generalni direktor Mirko Jančigaj, ki je delegatom obrazložil sedanje ekonomske in druge razmere v naši delovni organizaciji. Novemu delavskemu svetu je podal osnovne usmeritve gospodarjenja za izpolnitev gospodarskega načrta za leto 1982 in nekatere perspektivne usmeritve do konca sedanjega srednjeročnega obdobja.

Delavski svet je na tej seji ponovno izvolil tovariša **Jurija Vul-**

Na 22. konstitutivni seji delavskega sveta so bili izvoljeni novi delegati, stari delegati pa so prejeli lepe knjižne nagrade (Foto: M. M.)

kana iz tozda Obdelava za predsednika delavskega sveta za mandatno dobo dveh let. Za njegovega namestnika je bil ponovno izvoljen tudi tovariš **Nikola Jug** iz tozda IVET.

Za predsednika upravnega odbora delovne organizacije so delegati ponovno izvolili tovariša **Franca Kostevca** iz tozda PUM, za namestnika pa tovariša **Zvoneta Princa** iz tozda Prodaja. Celotni upravni odbor delovne organizacije pa je že bil izvoljen neposredno na volitvah. Celotno sestavo delavskega sveta, upravnega odbora vseh komisij odborov in drugih delovnih teles delavskega sveta delovne organizacije bomo posebej objavili v naših Internih informacijah.

Nekaj dni pred sejo delavskega sveta delovne organizacije pa so se na podobnih sejah konstituirali tudi novi delavski sveti TOZD in DS, tako se je nehote pričelo novo obdobje dela v samoupravnih organih z novimi strukturami delegatov in novimi vodstvi samoupravnih organov.

Vsem delegatom, ki smo jim na volitvah zaupali delegatske dolžnosti za naslednji dve leti, iskreno čestitamo in jim želimo uspešno delo, še posebno zato, ker sprejemamo svoje dolžnosti v dokaj resnem trenutku za celotno gospodarstvo in s tem tudi za Litostrojo.

K. G.

KONGRES

Kongresne dejavnosti v občini

V marcu je imel novoizvoljeni komite občinske konference ZKS Ljubljana-Šiška svojo prvo sejo na kateri so bili sprejeti odločni sklepi in stališča za akcije v mesecu aprilu, ko se bo stopnjevala predkongresna in kongresna aktivnost.

V okviru razprav o predkongresnih aktivnostih in pripravi na kongrese zveze komunistov je komite občinske konference ZKS Ljubljana-Šiška sprejel stališče, da se oblikujejo delovne skupine komiteja za izvedbo in sklic aktivov komunistov po posameznih področjih družbenopolitičnega udejstvovanja (vzgoja in izobraževanje, otroško, varstvo, kultura, telesna kultura in znanost), na katerih bodo razpravljali o dosežkih in nalogah pri nadaljnjem razvoju socialističnih samoupravnih odnosov.

V nadaljnji razpravi pa je komite sprejel naslednje sklepe o aktualnih vprašanjih, katere morajo osnovne organizacije ZK na svojih sestankih obravnavati:

Na osnovi informacije o izvedbi volitev v Ljubljani v samoupravna delegatska telesa v OZD in KS ter DPS (udeležba v Šiški 89,92%), komite zadolžuje sekretarje osnovnih organizacij ZK, da čimprej opravijo analizo in oceno volitev v svojih lastnih sredinah ter v skladu s tem sprejmejo ustrezne sklepe, da bo delo v delegatskem sistemu čimprej vsebinsko zaživel.

V zvezi z aktualnostjo vprašanja pospeševanja kmetijstva in združevanja sredstev za hitrejši razvoj pri proizvodnji in predelavi hrane, komite nalaga vsem komunistom v temeljnih delegacijah, skupščini občine in drugih organih ter komunistom v kmetijstvu, da pri sprejemanju ukrepov na tem področju uveljavljajo sprejete sklepe in usmeritve politike ZK.

Komite zadolžuje sekretarje osnovnih organizacij ZK v tistih osnovnih organizacijah ZK, kjer še niso razpravljali o kongresnih dokumentih v zvezi s pripravami na kongrese ZKS in ZKJ, da čimprej skličejo sestanke ter zagotovijo kvalitetne in bogate razprave.

V organizacijah združenega dela Slovenija avto, Slovin, Litostroj, Agrostroj, Dekorativna, PAP, Unitas, komite ponovno zadolžuje komuniste, da čimprej organizirajo sklic problemskih konferenc, in na organiziran način razpravljajo o posameznih aktualnih vprašanjih v teh samoupravnih asociacijah združenega dela ter opredelijo naloge osnovnih organizacij ZK in članstva zveze komunistov.

M. S.

SEMINAR O OBVEŠČANJU

Da bi bili razumljivejši

Naš informativni center je že dlje časa pripravljaj seminar za dopisnike Internih informacij in časopisa, in 3. marca smo ga izvedli.

Seminar z naslovom "Pretok, priredba in osmišljanje informacij" je bil v prvi vrsti namenjen stalnim dopisnikom Internih informacij, gotovo pa se je našlo kaj zanimivega tudi za dopisnike časopisa. Osemindvajsetim udeležencem je predaval univerzitetni profesor mag. Pavle Zrimšek, ki predava na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani. Poudariti velja, da se profesor Zrimšek na predavanje ni pripravil fakultativno in načelno, temveč je

podrobno predelal eno od številnih naših Internih informacij in prilagodil predavanje konkretnim članikom.

Osnovna tema seminarja je bila razumljivost in osmišljanje da so preglednice oziroma tabele s suhoparnimi podatki brez prave razlage nerazumljive in s tem tudi ne dosežejo svojega učinka.

Tovariš Zrimšek je vzel za primer dva članka in ju analiziral. (uporabnost) informacij, ki jih objavljamo, saj se pogosto dogaja,

Dokazal je, da ni bilo razvidno kolikšne so planske obveznosti tozda (ali so izpolnjene ali ne), ni možna nobena primerjava z drugimi obdobji ali tozdi, v člankih o izpolnjevanju plana pa je treba naštet tudi kje so ovire, da plani niso bili izpolnjeni, treba je povedati zakaj so posamezna naročila pomembna (vrednost, rok izdelave, način plačila ...) in tako naprej. Za primerjavo pa je pripravil tudi izboljšani tekst istega poročila, ki je bil razumljivejši.

Osnovna misel seminarja je bila razumljivost informacij, če hočemo, da nam bodo koristile. Ob tem je treba tudi strokovni jezik spreminjati v razumljivega (če je to le mogoče), tvoriti moramo lažje stavčne konstrukcije in razumljive stavke.

Morda vsi dopisniki s seminarjem niso bili najbolj zadovoljni, dejstvo pa je, da sta bila obravnavana članka kot primer dobrega oziroma slabega pisanja namenjena vsem. Treba je bilo le najti pomanjkljivosti ali pa dobre strani pisanja, ki bi jih posamezni avtorji lahko našli pri svojih člankih. Bil pa je to prvi seminar, ki smo ga pripravili v takšni obliki in potrudili se bomo, da bodo drugi še boljši in zanimivejši.

Kot gostje so prisostvovali našem seminarju tudi nekateri dopisniki agrostrojskega časopisa, ki so si na koncu s predavateljem in gostitelji seminarja ogledali še našo tiskarno.

Tako izobraževalne seminarje, kot sodelovanje z ostalimi delovnimi organizacijami — posebno s članicami SOZD ZPS, bomo v bodoče skušali redno izvajati in prepričani smo, da bo obveščanje pri nas še boljše in kvalitetnejše.

M. M.

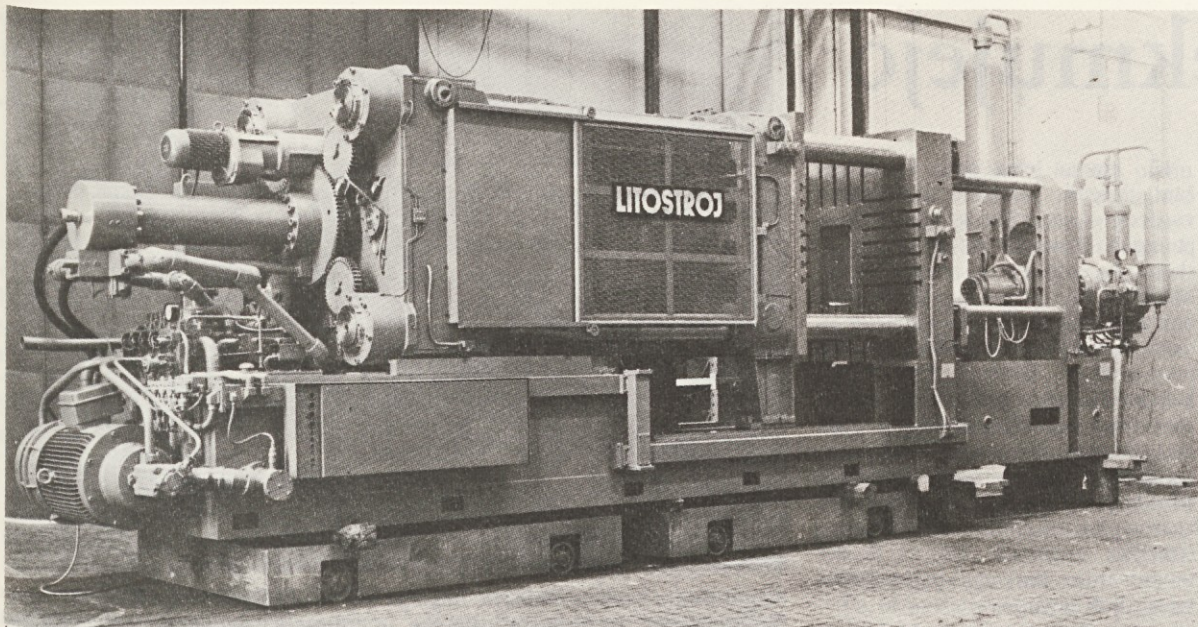
V razmislek (ali polemiko?)

V zadnjem času smo v Litostroju lahko na nekaterih sestankih (na nivoju DO in TOZD) slišali približno takšne besede:

"Navzoči so (ali pa: med nami so; prisotni so) predstavniki samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in vodstva ..." S tem seveda ni bilo mišljeno nič protisamoupravnega, besede so bile izrečene brez globljega razmisleka, vendar je vseeno prav, da se takšna razvada ne razširi. Pri takšni formulaciji bi namreč lahko nekdo (predvsem zunanji obiskovalec) mislil, da poleg (na istem ali celo višjem nivoju) samoupravnih organov obstaja še neka skupina, ki delovno organizacijo ali tozd vodi. Tega pa seveda v samoupravnem sistemu ne sme biti! Vse organizacije združenega dela upravljajo delavci preko samoupravnih organov. Med temi je tudi (kolektivni ali individualni) poslovodni organ, ki sicer vodi poslovanje, organizira in usklajuje delovni proces, vendar je hkrati tudi izvršilni organ delavskega sveta. Tudi ostali delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi imajo določeno funkcijo v vodenju poslovanja, vendar pa bi bilo opredeljevanje kakršnekoli skupine kot vodstva TOZD ali DO neskladno z ustavo in zakonom o združenem delu ter bi predstavljalo vsaj dvajsetletni korak nazaj. Ker pa gre v Litostroju le za malomarnost pri izražanju, je prav, da z nekoliko pozornosti besedo "vodstvo" odpravimo. Vsebinsko se ne bo nič spremenilo, le naše izrazoslovje bo odraz dejanskega stanja. Če se ne bomo popravili, potem se lahko zgodi, da bomo iz navade besedo "vodstvo" uporabili v razgovoru s tujim partnerjem, ki bo samoupravljanje potem še manj razumel — ali (kar je še bolj nevarno) ob obisku kakega našega politika, ki nas bo za to gotovo pošteno okregal ...

Anton Tomažič

Stroj za tlačno litje z zapiralno silo 10.000 do 12.500 kN za naročnika Volkswagen iz Kassla (Foto: J. Jereb)

Izpolnili smo zahtevno nalogo

Za nemškega naročnika Volkswagen iz Kassla smo izdelali tri stroje za tlačno litje z zapiralno silo 10.000 do 12.500 kN. To so po velikosti največji stroji, ki smo jih do sedaj izdelali za tlačno litje. Stroji pa niso le največji, so tudi najzahtevnejši, glede na izvedbo in zahteve naročnika, saj ima leta svoje standarde, ki so mnogo zahtevnejši od DIN in VDI, ki veljajo za Nemčijo.

Stroj ima tudi elektronsko upravljanje s kasetnim krmiljenjem in ekransko vhodno izhodno enoto. Zaradi velikih in zahtevnih sestavnih delov so sodelovali v proizvodnem procesu vsi tozdi, največ pa TOZD Obdelava, ki je obdelala najbolj zahtevne dele.

Po pogodbenem roku smo zamudili 3 mesece, kar ni pohvalno, vendar pa je zaradi zahtevnosti naloge in relativno kratkega pogodbenega roka (12 mesecev) ta zamuda zanemarljiva.

Naročilo smo podpisali s Volkswagnom in posredovanjem firme Mutal-Guss HMBH, Druckgiesmaschinen, ki nas zastopa pri prodaji strojev za

tlačno litje na zahodu. Mutal-Guss GMBH nam je omogočil tudi dobavo sestavin kot začasni uvoz, nekaj hidravlike in elektrike, ki se pri nas ne proizvaja in je prirejena posebnim zahtevam Volkswagna. Tako smo se izognili uvozu oziroma odlivu deviz za uvoz.

Stroj smo v celoti izdelali in montirali pri nas, s posebno zavzetostjo tozda PPO, ki pretežno obdeluje proizvodno vejo preoblikovalne opreme, kateri ta proizvod tudi pripada.

Pri izdelavi so nas ovirale omejitve iz posebnih zahtev in predpisov naročnika o kvaliteti sestavin in celote. S tem je Litostroj še enkrat dokazal, da je strokovno sposoben izdelati še tako zahtevna naročila, ki so popestrjena s povečanimi zahtevami naročnika.

Na sliki je prikazan stroj za tlačno litje z zapiralno silo 10.000 do 12.500 kN.

P. Vogrič

9. KONGRES ZKS

POZDRAVNA BRZOJAVKA

9. kongresu ZKS

Ljubljana, 15. aprila 1982

Delegatom 9. kongresa Zveze komunistov Slovenije.

Zbrani na proslavi v počastitev kongresa Zveze komunistov Slovenije, 41. obletnice ustanovitve OF in delavskega praznika 1. maja, vam pošiljamo tovariške pozdrave.

Naloga, ki je pred vami, ni lahka, saj morate pregledati uspehe in pomanjkljivosti dosedanjega dela, jih kritično oceniti in postaviti jasne smernice za nadaljnje delo Zveze komunistov, kakor tudi vse naše skupnosti.

Prepričani smo, da boste zaupano nalogo uspešno izpolnili in bodo zaključki ter sklepi kongresa, konkretne usmeritve za premagovanje gospodarskih težav, krepitev bratstva in enotnosti, posebno pa za nadaljnje izpopolnjevanje delavskega samoupravljanja in delegatskega sistema na vseh področjih razvoja naše družbe.

To upravičeno pričakujemo od vas, mi pa obljublamo, da bomo še naprej s svojim delom dokazovali, da smo vredni imena, katerega s ponosom nosimo.

DELAVCI TITOVIH ZAVODOV
LITOSTROJ

MLADINSKO TEKMOVANJE V ZNANJU

»Tito - revolucija - mir«

Akcija "Tito — revolucija — mir" je že postala tradicionalna oblika množičnega idejnopoličnega izobraževanja mladih ne samo v osnovnih in srednjih šolah, ampak se vanjo vključuje tudi čedalje več OO ZSMS iz organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti. Tekmovanje, ki smo ga izvedli v Litostroju, je pripravila in vodila kulturna komisija pri koordinacijskem svetu ZSMS Litostroj. Akcijo "Tito — revolucija — mir" izvajajo: predsedstvo konferenc ZSMJ, "Kekec" in "Mladost" skupaj z vsemi občinskimi, republiški oziroma pokrajinskimi konferencami ZSM, Zvezo prijateljev mladine, Zvezo pionirjev, zavodi za šolstvo in vsemi drugimi družbenopolitičnimi organizacijami.

Kviz je pripravil pripravljalni odbor, ki so ga sestavljali: Vlasta Dežutelj, Bojan Vrezovnik, Nikola Novosel, Mustafa Gerzić, Ivo Jelinič in Lazar Kondič. Tekmovanje je potekalo v dveh delih v pisni in ustni obliki. Za pisni del kviza, ki je bil obenem tudi izbirni del tekmovanja, se je prijavilo 13 ekip iz Litostroja. En dan pred tekmovanjem so štiri ekipe (PUM II, TVN, DS SSP in IVET II) odpovedale nastop na tekmovanju, kar kaže na neresnost in neaktivnost nekaterih mladincev v ZSMS Litostroj.

Tekmovalci so se 25. marca ob 15. uri zbrali v jedilnici tozda TVN, kjer so morali odgovoriti na 20 vprašanj v pisni obliki.

Vprašanja so bila enaka, največje možno število točk je bilo

200. Ob koncu tekmovanja je bil vrstni red naslednji:

1. OO ZSMS TOZD IVET — 150 točk
2. OO ZSMS TOZD NABAVA — 150 točk
3. OO ZSMS DS PFSR — 140 točk
4. OO ZSMS TOZD IRRP — 140 točk
5. OO ZSMS TOZD OBDELAVA — 135 točk
6. OO ZSMS TOZD MONTAŽA — 130 točk
7. OO ZSMS TOZD PUM — 115 točk
8. OO ZSMS TOZD PPO — 110 točk
9. OO ZSMS TOZD ZSE — 105 točk

finalni — ustni del tekmovanja, ki je bil 30. marca popoldne v jedilnici doma učencev izobraževalnega centra. Finalni del tekmovanja je vodil Bojan Vrezovnik, predsednica žirije je bila tovarišica Neda Pavlin, profesorica v izobraževalnem centru, člani žirije pa so bili tovariš Jure Vulkan — predsednik DS DO Litostroj, Miroslav Jagoš — sekretar KS ZSMS Litostroj in Lazar Kondič — predsednik pripravljalnega odbora za izvedbo kviza pri KS ZSMS Litostroj.

Ekipe so odgovarjale po vrstnem redu, ki je bil določen na začetku tekmovanja. Vse ekipe so odgovorile na 10 vprašanj.

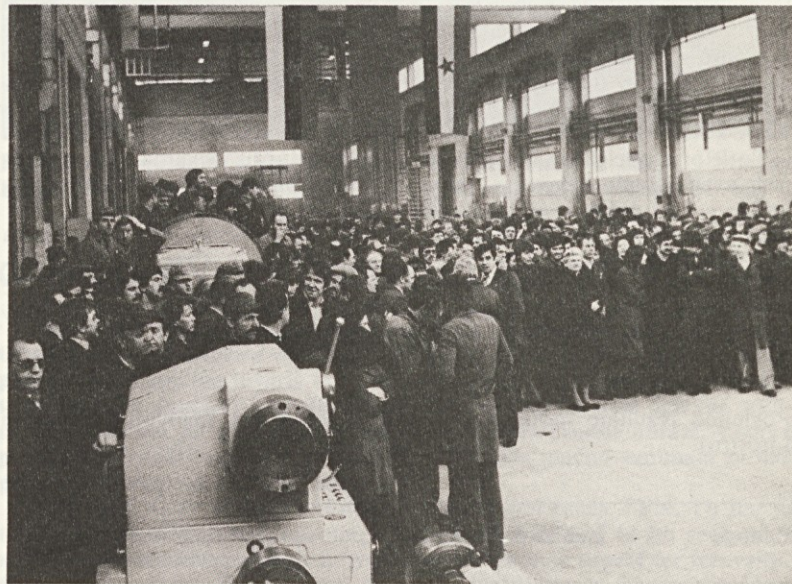
Po končanem tekmovanju je bil vrstni red ekip naslednji:

1. OO ZSMS TOZD IVET — 93 točk
(Miodrag Petronjijević, Mido Jurič, Milan Ančič)
2. OO ZSMS TOZD OBDELAVA — 76,6 točk
(Pavel Lampič, Mirko Ležajič, Milan Ljubišić)
3. OO ZSMS TOZD IRRP — 46,6 točk
(Betka Lepenšek, Zlata Vodeb, Marjan Veršnik)
4. OO ZSMS DS PFSR — 43,2 točk
(Silva Bergant, Tatjana Kobe, Slavko Kozlevčar)
5. OO ZSMS TOZD NABAVA — 21,2 točk
(Marjan Pešec, Mira Jerman, Tatjana Svoljšak)

Prve tri ekipe so dobile knjižne nagrade, četrta in peta pa priznanje za uspešno sodelovanje na tekmovanju. Ekipi tozda IVET in tozda OBDELAVA sta pokazali najboljšo pripravljenost in prizadevanje, zato bosta zastopali našo delovno organizacijo na občinskem tekmovanju.

Končna ocena izvedbe kviza "Tito — revolucija — mir" je vsakakor pozitivna, organizacija je bila dobra, prav tako tudi pripravljenost posameznih ekip, ki so sodelovale v kvizu. Tako se je končala še ena akcija, ki jo je organizirala mladina Litostroja.

L. Kondič

Svečana proslava

V četrtek 15. aprila 1982. leta je bila v počastitev začetka dela 9. kongresa ZKS, 27. aprila, dneva osvobodilne fronte in 1. maja — praznika dela, svečana proslava delavcev Litostroja v prostorih rekonstruirane jeklolivarne. Slavnostni govornik na proslavi je bil predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Litostroj Pavle Stupnikar. V svojem govoru je poudaril predvsem zaostrene gospodarske razmere tako v delovni organizaciji kot v celotni naši družbi. Med drugim je še posebej opredelil razmišljanja delavcev, da si nihče ne dela utvar, da bomo na kongresu reševali nemogoče; pričakujemo pa, da bomo na 9. kongresu ZKS in 12. kongresu ZKJ obravnavali vse neposredne rešitve in ideje v naši družbeni praksi. Osnovno vodilo mora biti uspešnost delegatskega sistema, dobro gospodarjenje, večja racionalnost, uspešen izvoz, zmanjšanje administracije, večja odgovornost, kar bo vse utrjevalo kontinuiteto naše revolucije nasploh. V tem naj bo kongres — predvsem kongres kontinuitete. Hkrati pa moramo biti kritični do vsega kar nadaljevanje revolucije zavira. Ampak ne le kritični. Kongresi naj v tem pogledu sprožijo temeljito diferenciacijo, ki naj pokaže, da smo odločni poiskati izhod iz težav, ki naj mobilizira ljudi, da se zoperstavijo malodušju, taktizatorstvu, da se zaostri odgovornost kot vprašanje realnih možnosti za uresničevanje dogovorjene politike, je zaključil tovariš Stupnikar.

V nadaljevanju proslave so nastopili pihalni orkester Litostroj, učenci izobraževalnega centra Litostroj, skupni mešani pevski zbor Feni iz Kavadarcev in litostrojski pevski zbor.

Ob koncu proslave je sekretar OO ZK Prodaje tovariš Ivan Pavšelj prebral delavcem pozdravno brzojavko, ki smo jo poslali 9. kongresu, ob začetku njegovega dela.

M. S.

Varilci-kovinarji tekmujejo

"Tekmovanja kovinarjev morajo biti torišča izmenjave izkušenj in mnenj ter spoznavanja najnovejših dosežkov s področja strojegradnje."

FRANC LESKOŠEK—LUKA
(ob proglasitvi dneva kovinarjev
Jugoslavije 10. oktobra 1977)

Proizvodna delovna tekmovanja postajajo svojevrstna šola delovnega in osebnega izobraževanja na področju samoupravljanja in tehnične kulture delavcev. Ta tekmovanja so pomemben prispevek k povečanju storilnosti, kvalitete dela in boljši organiziranosti proizvodnega procesa, kakor tudi k razvoju samoupravnih odnosov.

Proizvodno-delovna tekmovanja kovinarjev Slovenije so se razvila iz tekmovanj varilcev, ki imajo v Jugoslaviji dolgoletno tradicijo. Prvo tekmovanje varilcev je bilo v Sloveniji že leta 1959 ob otvoritvi novih šolskih in delovnih prostorov Zavoda za varjenje SRS v Ljubljani in Mariboru. Istega leta je bilo v času mednarodne razstave varilne tehnike v Ljubljani prvo zvezno tekmovanje za najboljšega univerzalnega varilca Jugoslavije, katerega pokrovitelj je bil tov. Franc Leskošek-Luka.

Društvo za varilno tehniko in Zavod za varjenje SRS sta nadaljevala tradicijo varilnih tekmovanj. Leta 1961 je bilo 2. republiško in zvezno tekmovanje varilcev v Mariboru, 1968 pa 3. republiško tekmovanje varilcev v Ljubljani, nato pa leta 1975 v Ljubljani in Slovenski Bistrici, kjer so se med seboj prvič pomerili tudi varilci v TIG postopku. Naslednje leto je bilo v Lendavi že 5. republiško tekmovanje varilcev. Leta 1977 je Zveza sindikatov Slovenije k tekmovanju varilcev dodala še tekmovanje orodjarjev in strugarjev in ga preimenovala v 1. delovno tekmovanje kovinarjev Slovenije.

To leto je obeleženo kot prelomnica uveljavljanja delavca — kovinarja — ustvarjalca na področju samoupravljanja, strokovnega znanja in delovnih veščin.

Misel, da so vsakoletna tekmovanja pomemben in potreben prispevek k utrjevanju medsebojnih

delovnih in samoupravnih odnosov, se odraža tako, da od tega leta dalje tekmuje po vsej domovini tisoče in tisoče kovinarjev trinajstih poklicev: varilci, strugarji, orodjarji, livarji-kaluparji, kovači, brusilci, rezkalci, avtomehaniki, strojni mehaniki itd.

Izbirna delovna tekmovanja potekajo vsako leto v temeljnih organizacijah, najboljši se pomerijo nato na občinskih in mestnih tekmovanjih za republiške kandidate, katerih najboljši zastopajo barve svojih republik in pokrajin na zveznem delovnem tekmovanju kovinarjev Jugoslavije.

V letu 1978 smo v Litostroju na ravni delovne organizacije organizirali 1. interno tekmovanje varilcev in 2. republiško delovno tekmovanje kovinarjev Slovenije. Dve leti zatem smo organizirali 4. delovno tekmovanje kovinarjev Slovenije in 14. tekmovanje kovinarjev Jugoslavije.

Vsako leto se vključujemo v te delovne manifestacije. Prizadevanja vseh nas se kažejo v številnih tekmovalnih uspehih, saj smo osvojili precejšnje število odličnih mest na republiških, mestnih in zveznih prvenstvih.

Na lanskem tekmovanju kovinarjev mesta Ljubljane je Litostroj zastopala kar 35-članska tekmovalna ekipa, iz katere se je izkristaliziralo dvanajst odličij od prvega do tretjega mesta. To ni samo pomembna delovna zmaga, to je dokaz več, da smo izbrali pravo pot k uveljavljanju delavca — ustvarjalca. Teh dvanajst Litostrojčanov je zastopalo naša skupna delovna prizadevanja na republiškem tekmovanju in ponovno utrdilo naš ugled v domovini.

In da ne pozabimo: na zveznem tekmovanju v Črni gori (v Tigradu) je naš sodelavec kovač Štefan DORNIK osvojil naslov državnega prvaka!

12. marca letos smo Litostrojčani izvedli interno tekmovanje varilcev v vseh štirih tekmovalnih panogah. Pomerili so se v plamenskem in obločnem varjenju ter MAG in TIG varjenju v zaščiti plina. Nekateri so tekmovali kar v dveh disciplinah, tako da je bilo 19 tekmovalcev končno razvrščenih kar na 26 mest! Seveda so morali vsi poprej opraviti pisni test znanja in poznavanja samoupravljanja, varnosti pri delu ter iz širše in ožje stroke. Visoke ocene za teoretično znanje kažejo, da so se fantje temeljito pripravili tudi na ta del tekmovanja, katerega se navadno vsi najbolj bojijo.

Upajmo, da so s tem dali zgled tudi drugim sodelavcem, ki bi se sicer radi prijavili in pokazali svojo delovno borbenost, strokovnost in izkušnje, če jih ne bi bilo strah teorije. Udeležba na tekmovanju ni samo dokazovanje ročne spretnosti, temveč je dopolnilni izobraževalni proces v stroki in poznavanju družbenih odnosov.

Vsako leto dopolnjujejo tekmovalci svoje znanje s pripravami na teoretični del, zato bi morala biti udeležba na zbirnih tekmovanjih čimbolj številna. To bi bil naš pravi skupni uspeh.

Vsem želimo bistro glavo, mirno roko in obilo uspeha!

Aleš ŠUKLJE
Mirko MARENČE

Najboljšemu varilcu Robertu Žagarju sta izročila priznanje direktor tozda Ivo Sabol in predsednica osnovne organizacije sindikata Štefka Slakan (Foto: M. M.)

V sejni sobi tozda TVN so se zbrali tekmovalci v struženju, rezkanju, brušenju in orodjarji iz tozdov Obdelava, TVN, PTS in PPO. Prejeli so nagrade za najboljša mesta, ki so si jih prislužili na tekmovanju kovinarjev Litostroja, za tem pa so še malo pokramljali. (Foto: E. L.)

Na slovesnem zaključku tekmovanja kovinarjev Litostroja, ki ga je organiziralo vodstvo tozda PZO, je bilo najprej svečano, potem pa prav prijetno vzdušje (Foto: M. M.)

Poglejmo rezultate zadnjega tekmovanja varilcev v delovni organizaciji Litostroj

Panoga	Ime in priimek	tozd	teorija	praksa	skupaj
(izven konk.) Ročno obločno	1. Jože URBANIJA	PZO	260	608	868
	2. Stanislav ZABRET	PZO	260	588	848
	3. Rasim HRUSTANOVIČ	PZO	240	442	682
	4. Mirko MARENČE	PZO	290	362	652
	1. Dobrivoje DAMJANOVIČ	PZO	270	650	920
	2. RASIM HRUSTANOVIČ	PZO	240	635	875
	3. Marinko BOGDANOVIČ	MONT	250	610	860
	4. Stanislav ZABRET	PZO	270	579	849
	5. Jože LUKUNIČ	OB	210	631	841
	6. Jože URBANIJA	PZO	260	575	835
	7. Robert ŽAGAR	PZO	270	552	822
	8. Božo KODRIČ	PZO	260	553	813
	9. Anton Švigelj	PZO	210	585	795
	10. Mijo ZUBONJA	PZO	230	555	785
CO ₂ /MAG	11. Živorad KONDIČ	PZO	220	557	777
	12. Mijo MIJATOVIČ	PZO	250	482	732
	13. Svetislav NOVKOVIČ	PZO	190	513	703
	14. Novak JOVIČIČ	PUM	250	427	677
	1. Robert ŽAGAR	PZO	240	622	862
	2. Peter ŽIVKOVIČ	PZO	240	536	776
	3. Slobodan VUČETIČ	PZO	210	427	637
	4. Živorad KONDIČ	PZO	280	356	636
	5. Stjepan VINKOVIČ	PZO	250	369	619
TIG	1. Petar ŽIVKOVIČ	PZO	230	605	839
	2. Pavle LAMPIČ	OB	270	560	830
	3. Mile MIJATOVIČ	PZO	230	328	558
Maksimalno število točk			300	700	1000

Na mestnem delovnem tekmovanju kovinarjev, ki bo od 15. do 17. aprila 1982, nas bo zastopalo 15 varilcev, nekateri med njimi že drugič.

Požarna varnost

Številni požari, ki so v letu 1981 uničevali naše družbeno premoženje, nas vedno znova opozarjajo, da moramo storiti še več za uspešno preventivo na tem področju. Z zakonom o požarnem varstvu smo si kot delovni ljudje zadali obsežne naloge na tem področju in tudi zapisali, da imamo kot delovni ljudje pravico in dolžnost do tega varstva.

Ali smo dovolj upoštevali preventivne naloge?

Takšno vprašanje se mi poraja ob številnih naslovih v časopisu. Naj navedem le nekatere: Veliki gozdni požar na tromeji 20.

novembra 1981 bi lahko povzročil veliko materialno škodo; požar v Unisu (škoda ocenjena na 1000.000. — din); požar v Lyonski telekomunikacijski centrali (zaradi ene same iskre v enem samem prostoru je bilo paralizirano gospodarstvo drugega največjega središča Francije in ogrožen celotni francoski telekomunikacijski sistem); izgra z vžigalicami; samovžig stelje (zgorela sta hiša in lastnik).

Delavci naše delovne organizacije smo lahko srečni, saj v letu 1981 nismo imeli večjih požarov, le 16 začetnih. A tudi ti začetni požari bi se lahko razširili v velike ali celo

katastrofalne požare, če jih ne bi hitro, pravilno in uspešno pogasili. Nikakor pa ne moremo trditi, da požarnih nevarnosti pri nas ni. Ne moremo tudi reči, da vsi natančno vemo, kako uporabimo gasilni aparat.

Smo dovolj pozorni in previdni, ko kuhamo čaj ali kavo v pisarni ali ko si poizkušamo hladne noge pogreti ob električni peči? Smo sedajle, ko to beremo, prepričani, da nam v hiši ali stanovanju ne uhaja plin iz jeklenke ali štedilnika?

Takšnih vprašanj si ne smemo zastavljati samo v tednu požarne varnosti ali samo takrat, ko nas obišče požarni inšpektor. Na to moramo misliti vedno, posebej pa vsak dan ob zaključku našega dela, ko zapuščamo premoženje velike vrednosti.

Ob tem, da je požarna varnost tudi eden od elementov naše družbene samozaščite, jo je treba vključiti tudi v plane dela na področju SLO in DS in skrbeti za dodatno in stalno izobraževanje na področju preprečevanja požarov.

A. Burger

V PRIMERU
POŽARA
POKLIČI

222 ALI 223

Planiranje

Danes nadaljujemo precej obsežen članek o planiranju. V prejšnji številki smo objavili ukrepe, ki jih je predlagalo vodstvo, samoupravni organi in družbenopolitične organizacije delovne organizacije za realizacijo letošnjega plana ter mnenja vodstva DS PFSR in tozda PRODAJA. Tokrat objavljamo mnenja ostalih, ki so prav tako pomemben člen v izpolnjevanju zastavljenih planskih nalog.

KAJ MENIJO V TOZD IRRP? ODGOVOR NA VPRAŠANJA NAM JE PODAL DIREKTOR TOZDA ZORAN PRODAN:

Kako se vaše delo v tozdu IRRP odraža na zastavljenih planskih nalogah za DO Litostroj?

— Naš tozd se v planske naloge vključuje v različnih fazah proizvodnega procesa, in sicer v fazi ponudbe, ki mora upoštevati zahteve trga, sodobnost, konkurenčnost in možnost izdelave v tovarni oziroma Jugoslaviji.

— Pri izdelavi delavniške dokumentacije za delovni proces, mora v najkrajšem času podati ustrezne rešitve in omogočiti normalen potek nadaljnjega proizvodnega procesa.

— Ko je dokumentacija v toku, moramo ukrepati in pravočasno odpravljati lastne ali druge napake in prilagajati konstrukcijo položaju na trgu, nabavi materiala, vse v skladu z možnostmi naše ali drugih delovnih organizacij v Jugoslaviji.

— Iz navedenega je razvidno, da je naš vpliv na uresničevanje planskih nalog izredno velik. Dobro in pravočasno opravljeno delo v našem tozdu je izrednega pomena za vse tozde v proizvodnem procesu. Posebej so pomembni ukrepi in rešitve našega tozda v teku proizvodnje, ker tokrat direktno vplivamo na uresničevanje zastavljenih nalog. Dogaja se, da zaradi raznolikosti našega dela in medsebojnega prepletanja vseh faz, rešitve ponekod niso pravočasne, kar skušamo odpraviti z ustrežnejšo organizacijo in delitvijo dela ter boljšim sodelovanjem z drugimi tozdi v delovni organizaciji.

Ali vam kdo kdaj očita, da svojih obveznosti ne izpolnujete in kako sprejemate takšno kritiko?

— Jasno je, da v določenih primerih pride do očitkov med tozdi. Če so ti očitki dobronamerni, podkrepitveni z dokazi, so nam kot vodstvu dobrodošli, ker nam pomagajo izboljšati sistem dela in odpravljati pomanjkljivosti pri našem delu. Lahko še dodam, da je kritika v veliki večini primerov dobronamerna in da nam je že pomagala odpraviti nekaj pomanjkljivosti. Kako ocenjujejo drugi tozdi naš odziv na njihove kritike, ne moremo reči, imam pa vtis, da se sodelovanje iz dneva v dan izboljšuje.

Kako je zdaj z razvojnim delom, za katerega je vaš tozd nosilec in usklajevalac na ravni delovne organizacije?

— V zadnjih letih smo uspeli urediti osnovna vprašanja razvojnega dela in rezultat tega je tudi osnutek pravilnika, ki naj bi dokončno uredil vprašanja financiranja in izvajanja razvoja raziskovalnih projektov. Pripombe temeljnih organizacij smo dobili in pred nami je proces usklajevanja tega pravilnika. Vzporedno smo nadaljevali z izvajanjem razvojno — raziskovalnih nalog in menimo, da v sedanjem trenutku dobro tečejo. Istočasno ugotavljamo, da je treba problemom razvojnega dela posvetiti še večjo pozornost in se odločneje povezovati z drugimi raziskovalnimi organizacijami. Tako bomo bolj izkoristili domače znanje in naše znanstvene raziskovalne zmogljivosti.

Kako sprejemate vsakoletno ugotovitev, da plana nismo izvršili in kateri dejavniki (organiziranje, izkoriščanje delovnega časa, finančna sredstva, operativno planiranje in podobno) predstavljajo vzroke za neizpolnjevanje planiranih nalog?

— Menim, da ima vsak od teh dejavnikov svoj delež pri neizpolnjevanju planskih nalog. Težko se je opredeliti, kateri je najbolj vpliven. Ker pa so za vsakim delom ljudje, imajo nekateri tudi ključ za rešitev problema. Doseči plan pomeni boriti se za planske cilje in to odločno na vseh frontah in ne izgubljati energije v iskanju vzrokov ali opravičil. Dejstvo je, da smo vsi nosilci posameznih nalog, kar pomeni, da mora vsak opraviti tisti naloge, za katere je strokovno usposobljen in katere so del njegovih del in nalog po pravilniku o nagrajevanju. To pomeni: če je problem v organiziranosti temeljne organizacije, ga mora poslovodni organ odpraviti skupno z ustrežno službo, če pa je problem tehnične narave, ga mora rešiti ustrežna strokovna delovna skupina. Samo tak način reševanja planskih nalog nam bo zagotovil, da bomo dosegli zastavljene cilje. Poudarim naj, da plan začnemo izpolnjevati že s samo pripravo plana.

Glede na to, da je človek najbolj pomemben pri reševanju nalog v zvezi s planom in v vsem delom pri nas, me zanima, kako je s kadri v vašem tozdu?

— Kadrovske problemi v TOZD IRRP so izredno veliki. Z nobenim kazalcem strukture delavcev, razen z izobrazbo, ne moremo biti zadovoljni. Kvalifikacijsko je struktura ustrežna (lahko rečem po formalni izobrazbi previsoka). Neustrezna je tudi starost. Namesto, da bi večina delavcev našega tozda bila po letih v skupini med deset in petindvajset let delovne dobe, imamo izrazito polarizacijo na do 10 let delovne dobe in nad 25 let delovne dobe. Jasno je, da je to od biroja do biroja drugače. Vzrok je brez dvoma v kadrovske politiki v preteklosti, ki ni upoštevala vseh dejavnikov, ki so sicer opredeljeni v samoupravnih aktih, niso pa bili dosledno upoštevani. Pri tem mislim na strukturo del v TOZD IRRP — nagrajevanje po rezultatih dela in pravilna delitev dela.

Kako gledate na nadaljnji razvoj Litostroja glede na zaostrene pogoje gospodarjenja v Jugoslaviji in v svetu?

— Mislim, da ima Litostroj vse pogoje za normalen razvoj, seveda če bo uspel premagati notranje slabosti. Trdno sem prepričan, da ni nobenega dvoma v dobro perspektivo naše delovne organizacije. Pri tem se moramo zavedati, da dosežena rast Litostroja z investicijami zadnjih let še ni sama po sebi garancija za uspeh, kvečjemu lahko trdimo, da ta rast predstavlja povečanje zahtevnosti za vse tozde, predvsem pa za tiste, ki napajajo proizvodnjo z delom in materiali (Prodaja, Institut in Nabava). Te zahteve ne predstavljajo samo povečanih količin, ampak zahtevajo tudi kvalitetno nov odnos do lastnega dela in odločitev.

Kako se vključuje v izpolnjevanje plana TOZD NABAVA?

ODGOVORIL NAM JE DIREKTOR TOZDA BORIS LETNAR:

Nabava je pomemben člen pri reševanju planskih nalog. Kaj vas znotraj naše delovne organizacije najbolj ovira pri izpolnjevanju teh obveznosti?

— Obseg naročil, ki naj bi jih izstavil tozd Nabava v enem letu,

naj bodo zavezana v letnem planu s prištetim vložkom za naslednje leto. Večje število o zgoraj omenjenih naročilih nas nujno vodi k povečanju zalog in nekompletnosti. Temu se izognemo tako, da izbrana komisija določi obseg naročil v določenem letu, ostala pa zadržuje.

Dostikrat slišimo, da so težave z nabavo polizdelkov. Kako je s tem letos, saj vemo, da je celotno gospodarstvo pred resnimi nalogami, saj nas pestijo zunanjetrgovinski primanjkljaji in dolgovi v tujini?

— V zelo razvitih državah pravijo, da je plan zakon.

To bi moralo veljati tudi pri nas, vendar bi si zato morali ustvariti materialne pogoje. Vse planske postavke, ki se tičejo izdelave posameznih proizvodov, morajo biti podprte z realnimi možnostmi glede dobav z domačega — jugoslovanskega tržišča in tujine. To pomeni, da bi se morala vzporedno z našo rastjo razvijati tudi bazična industrija, kot so železarne Jesenice, Ravne, Store, Zenica, Skopje, ki pa so, ravno nasprotno, ostale na zelo nizki stopnji modernizacije in z upoštevanjem težav pri uvozu celo znižujejo svojo proizvodnjo in jo pod pritiskom razmer izvažajo. Od nas zahtevajo devizne deleže, ki bodo letos dosegli 60 milijonov in več dinarjev. To je izredno visok znesek za našo DO, če upoštevamo, da je bilo v letu 1981 iz uvoza dobavljenega materiala za 85 milijonov din. Izpolnjen mora biti tudi drugi pogoj. Vsaka proizvodna veja mora imeti zagotovljena devizna sredstva, tako po višini, kot tudi glede na rok, ko ta devizna sredstva potrebuje.

Večina težav pri izpolnjevanju plana nastaja tu, v naši delovni organizaciji. Katere so poglavitne težave, ki jih opazate v Nabavi?

— Obveze TOZD Nabava so vsako leto večje, saj dobavljamo od 40 do 60 odstotkov materiala za različne proizvode. Z naraščanjem količine se kopičijo težave z dobavami večjih količin polizdelkov ali izdelkov, saj bazična industrija na to ni pripravljena. Povečujejo se ovire pri prijavljanju uvoza. Za vse to bi potrebovali delavce, ki bi bili razbremenjeni ostalih dodatnih opravil in bi lahko izpolnjevali svoje redne vsakodnevne delovne naloge. Mnogi delavci se težko odločijo za delo v TOZD Nabava, kar je verjetno posledica splošno znanih težav pri nabavi materiala.

V TOZD Nabava zadnja leta poteka zamenjava mnogih vodstvenih in vodilnih delavcev zaradi odhoda v pokoj, pri čemer nam nadomeščanje z novimi kadri ne uspeva v celoti.

Je sodelovanje med tozdi dobro naravnano v smislu izvajanja planskih nalog?

— Večje so težave, tesnejše je povezovanje med tozdi.

V Nabavi opazamo sodelovanje med tozdi in nami v smislu najbolj razumne porabe razpoložljivih dinarskih in deviznih sredstev.

Kaj bi morali spremeniti, da bi izpolnili letni plan, če vemo, da vsako leto tega ne moremo storiti?

— Eden od vzrokov za izpad realizacije zadnjih let je bilo pomanjkanje deviznih sredstev. Edina rešitev je povečan izvoz na konvertibilno tržišče za omogočanje uvoza in plačila devizne participacije. Z izvozom bi si omogočili morebitni dodatni uvoz, ker domača industrija ne more slediti našim povečanim potrebam.

Ali je možno, da planerji precenijo naše sposobnosti in raztegnejo plan zato, da bi ustvarili videz, da so sposobni?

— Planerji izdelajo plan zaradi naših notranjih potreb.

Kaj sami mislite o letošnjem planu. Ali je dober? Ali smo ga zmogni izpolniti?

— Letošnji plan bo izpolnjen le tedaj, če bomo uspeli na področju dodatnega izvoza.

Kje in kako sestavljajo plane?

ODGOVORIL NAM JE TOVARIŠ JOŽE KUŠAR, VODJA SEKTORJA POAE.

Do kolikšne mere morajo biti delavci seznanjeni z elementi letnega plana in ali je to v naši delovni organizaciji dovolj dobro storjeno?

— Naš delegatski sistem omogoča slehernemu delavcu, da je lahko seznanjen z vsem dogajanjem v temeljni in delovni organizaciji. Vsa dogajanja so objavljena in obravnavale so jih sindikalne skupine in vse družbenopolitične organizacije. Pri končnem odločanju, to je na zboru delavcev, pa je kratka vsebina podana v gradivu za zboro, katerega prejme vsak delavec predhodno v roke.

Od izvoljenih delegatov in vodij sindikalnih skupin je odvisno, koliko se potrudijo, da izpolnijo sprejeto funkcijo. Pravico imajo, da jo sprejmejo ali ne. Dolžnost pa je, da ves čas tvorno sodelujejo pri pripravljanju gradiva, ker ni nobena stvar skrivna.

Za izvrševanje letnega plana smo odgovorni vsi, vsak za svoj del delovnih nalog, toda kdo je v naši DO še posebej odgovoren za izpolnjevanje plana?

— Sprejeti samoupravni dokumenti točno določajo, kdo je odgovoren za pripravo planov. Iz tega sledi, da je odgovornost za izvrševanje tudi jasna. Pravilnik o razvidu del in nalog za vsak poklic natančno opredeljuje posamezne naloge in opravila, tudi v pogledu skupnega poslovanja.

Na podlagi ocenitve del in nalog dobi delavec svoj razporeditveni razred in temu primeren osebni dohodek.

Vprašanje pa je, ali vsak resnično opravi predvideno delo in opravilo, za katerega prejme plačilo.

Kaj so po vašem mnenju glavni vzroki, da že nekaj let ne izpolnjujemo v popolnosti letnega količinskega plana v naši DO?

— Če pogledamo mesečna poročila posameznih tozdov med letom, vidimo, da pravzaprav večina izpolnjuje svoje plane, in to glede porabljenih norma ur, nadur predvidene tonaže. Tako poročanje daje vtis, da je v našem poslovanju

(Nadaljevanje na 6. strani)

Predsednika mestnih skupščin Zagreba in Ljubljane Ivo Latin in Marjan Rožič, si v montaži z zanimanjem ogledujeta naše izdelke (Foto: M. M.)

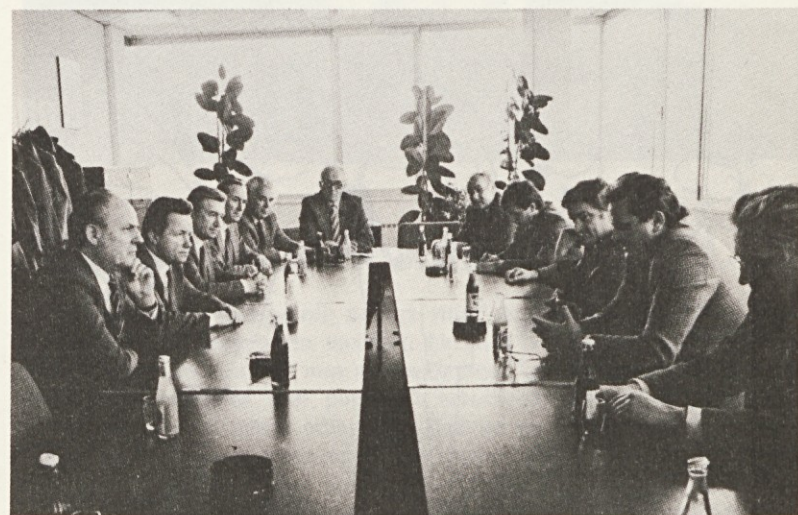
OBISKALA NAS JE DELEGACIJA MESTA ZAGREB

22. marca nas je v spremstvu predsednika skupščine mesta Ljubljane tovariša Marjana Rožiča obiskala delegacija mesta Zagreb, ki jo je vodil predsednik skupščine tovariš Ivo Latin. Goste je sprejel generalni direktor tovariš Mirko Jančigaj z družbenopolitičnim vodstvom naše delovne organizacije, za tem pa so si skupaj ogledali naše proizvodne obrate. Čeprav po strukturi politična, se je delegacija iz Zagreba močno zanimala za naš proizvodni program in način dela.

Pogovori so se kasneje nadaljevali v sejni sobi tozda TVN. Tu jim je tovariš Jančigaj najprej podrobneje predstavil Litostroj in jih seznanil z našim gospodarskim položajem, uvozom, izvozom, z uspehi ter težavami. Goste so med drugim zanimali še načini kreditiranja izvoza, problem nagrajevanja, fluktuacija, problematika prevoza in oddaljenosti delavcev, kulturna dejavnost ter sodelovanje z ostalimi delovnimi organizacijami in združenji.

Ob zaključku prisrčnega pogovora je tovariš Latin obljubil, da si bo mesto Zagreb skušalo še bolj navezati vsestranske stike z Ljubljano, veliko vlogo pa bo tu igrala tudi povezava med gospodarskimi organizacijami, med katerimi ima pomembno vlogo tudi Litostroj.

M. M.

Gostje so pozorno poslušali generalnega direktorja Mirka Jančigaja, ki jim je predstavil našo delovno organizacijo ter uspehe in težave, s katerimi se srečujemo (Foto: M. M.)

Planiranje

(Nadaljevanje s 5. strani)

vse v najlepšem redu, seveda s pomočjo najemanja kreditov. V resnici pa je slika precej drugačna. Če te rezultate gledamo skozi naročila, takoj ugotovimo, da nismo prodali norma ure, nadure in tonažo, ampak posamezne proizvode, ki imajo za seboj pogodbo in s tem tudi plačnika za opravljeno delo ob izdelavi proizvoda. Da je to res, vidimo, ker za reševanje nastalih problemov najemamo zdaleč prevelika obratna sredstva. S tem sicer trenutno rešimo likvidnost, katera pa se nam v naslednjem trenutku še poslabša, če naročniku ne izročimo prodanega proizvoda.

Dokler smo imeli še rezervo do tržne cene, smo si lahko dovolili doseganje nižjega količinskega plana kot finančnega. Trenutno pa smo na vrhu z našimi cenami, celo znižati bi jih morali, če bi hoteli dobiti prava naročila za naše proizvodne zmogljivosti.

Iz tega sledi, da je zelo težko poslovati brez normativov, pa naj bo to predkalkulacija, normativ materiala, dela, porabe energije in ostalega na enoto proizvoda. Nujno je, da že v začetku pri podpisu pogodbe ugotovimo, s katerimi in kolikšnimi sredstvi bomo izdelali naročen proizvod.

Ali bo po vašem sprotno ugotavljanje izpolnjevanje plana in odgovornost na vseh ravneh pripomoglo k boljšim planskim rezultatom?

— Za dosego boljših planskih rezultatov je nujno ne samo sprotno ugotavljanje izpolnjevanje plana temeljne organizacije, to delamo tudi sedaj, temveč ugotavljanje, kako izpolnjujemo plan skupnega proizvoda, katerega smo prodali in bomo za njega dobili pravi priliv sredstev.

Nič nam ne pomaga, da imamo toliko in toliko ton zvarjencev, odkovkov in reprodukcij materiala, toliko in toliko izvršenih norma ur v projektivi, obdelavi in montaži, če to ni v skladu s posameznim proizvodom. Boljše rezultate nam lahko prinese samo poslovanje s kompletnim skupnim proizvodom. To se pravi, da je nujno vlagati v posamezno komisijo vse našete dejavnosti (risba, jeklo, siva — specialna litina, zvarjenci, kooperacija, reprodukcij material), da čim prej končamo začeto delo in da delo opravimo z vnaprej predvidenimi obratnimi sredstvi.

Kakšni so zunanji vplivi, ki zavirajo izpolnitev plana?

Zunanjih virov, ki zavirajo izpolnitev plana, je pri našem zaostrenem gospodarskem položaju

prav gotovo veliko. Stalno spreminjanje predpisov, zakonov in ostalega ne pospešuje poslovnega in proizvodnega procesa. Reprodukcijski material in surovine ne pri-tekajo po planu v tovarno zaradi

pomanjkanja deviz in zadnje čase tudi dinarjev. Jasno, da bi veliko teh ovir odpadlo, če ne bi bilo toliko zapiranja v republiške meje in več dohodkovnega povezovanja za skupne nastope na tržišču.

In kaj menijo o planu naši delavci?

TU NAJPREJ NAVAJAMO SKUPINO VPRAŠANJ, KI SO BILA NAMENJENA VSEM TREM SOGOVORNIKOM, TEMU PA SLEDIJO ODGOVORI POSAMEZNIKOV. VPRAŠANJA O PLANIRANJU

1. Kako vi kot neposredni delavec v proizvodnji gledate na vsakoletni plan?
2. Ali ste kdaj ugovarjali ali postavljali vprašanja v zvezi s sprejemanjem plana?
3. Je vaše delovno mesto pomembno in ali lahko sklepate, da ste opravili vse naloge, ki vam jih dajo v izdelavo?
4. Kako bi morali delati, da bi planske načrte presegali? Vemo namreč, da planov ne izpolnjujemo.
5. Ali ste dovolj obveščeni o tem, kako se med letom giblje proizvodni načrt. Kje dobite največ poročil, obvestil o tem in ali se sami tudi kdaj vprašate, kako je s planom?
6. Če bi se dogovorili mi vsi med seboj, da bomo ob izpolnitvi plana imeli ugodnosti, kot na primer: za potrebe naših delavcev se bo zgradilo toliko in toliko stanovanj, dobili in vgradili bomo primerne varnostne naprave za boljšo zaščito na delovnem mestu, delavci bomo imeli večje ugodnosti pri letnem oddihu, oprane bodo delovne obleke, ob izrednih uspehih bodo sledila priznanja, zmanjšal se bo birokratski aparat, izboljšala se bo tehnologija dela, organizacija dela ...
- Ali bi potem delavci imeli več zaupanja in ali bi potem bolje delali?
7. Vas kdaj vznemirja novica ali komentar v našem časopisu, da plana spet ne bomo dosegli?
8. Kako bi, po vašem mnenju, lahko več proizvajali?

Livar Andrej Utroša

1. Gledam ga z zaskrbljenostjo in se zavedam, da bi moral vsakdo izmed nas dati vse sile za izvršitev tega plana. V tem smislu svoje delovne naloge zavestno in odgovorno izpolnjujem.
2. Kot delegat v delavskem svetu našega tozda sem postavljal določena vprašanja v zvezi s planom in to v zvezi z nabavo materiala, ki ga rabimo pri svojem delu, npr.: uvoz molibdena itd.
3. Moje delovno mesto se mi zdi eno izmed ključnih, sem namreč livar. Opažam pa, da bi se morali še bolj zavzemati za boljšo organiziranost pri delu, kajti le tako bi lahko še več ustvarili.
4. Menim da bi vsakdo moral načeti pri sebi, vsak naj bi svoje delovne naloge opravil z vso odgovornostjo. To pa pomeni, da bi se morali vsi bolj zavedati, da brez povezanosti, medsebojnih spodbud in resnosti pri delu ne bo uspeha. Morda bi bilo bolje, da ne bi delali tako vse na silo in kampanjsko, pač pa bolj umirjeno in načrtno. Tu se še učimo in iščemo prave poti.
5. Obveščen sem dobro. Prvo obvestilo dobim na sejah delav-

skega sveta, nato na zborih delavcev in v Internih informacijah. Mislim, da naši aktivisti v redu in sprotno obveščajo delavce o planu in ga tudi razlagajo, kateri čutijo potrebo za to.

6. Pomembno bi bilo ob izpolnitvi vsakoletnih planov urediti te na videz drobne stvari. Delavci bi imeli večji interes do dela, čutili bi se bolj odgovorni in tudi ponosni bi bili na te stvari. Mislim, da ni vse v denarju, veliko pomeni tudi odnos do dela in delavca, oboje je treba spoštovati, krepiti je treba naše medsebojne tovariške odnose, ki jih dostikrat zanemarjamo, ker nam gre za zunanji blišč. Hitimo, a na človeka — delavca ob tem pozabljamo. Tu moramo narediti več!

7. Da, vznemirja me! Vsekakor me preseneča to, da nikoli v celoti ni znano, zaradi katerih vzrokov plan ni bil izpolnjen. Ob zaključku leta bi bilo prav, da bi napravili temeljito analizo vsega dela in pokazali na uspehe in napake in dalje tudi na vse tiste, ki niso izpolnili svojih delovnih obveznosti.

8. (Ni odgovora).

Milenko Tolimir — TOZD TVN

1. Glede na to, da je TOZD TVN začel delati v novih proizvodnih prostorih v letu 1979, mislim, da v teh dveh, treh letih ni uspel narediti tega, kar bi lahko. Vzrok je v uvajanju nove tehnologije na obdelovalnih strojih. S tega vidika naš plan ni bil dosežen tako, kot bi moral biti.

2. Delavci v proizvodnji smo v razpravi o planu sicer sodelovali, a ne dovolj. Mislim, da bi morali tu aktivisti in razlagalci plana storiti več. Delavci potrebujejo bolj razumljivo razlago, ker se le tako lažje vključijo v razpravo.

3. Moje delovno mesto je precej pomembno. Delam kot vrtalec — rezkar in lahko zatrdim, da naloge, ki so mi dane, pravočasno opravi-

4. Menim, da bi morali vsi v naši delovni organizaciji imeti več odgovornosti do dela. Moral bi se bolj spoštovati delavec v neposredni proizvodnji. Spremeniti bi se moral odnos do dela, saj je vsako delo častno. Na to bi morali misliti

Kje dobim toliko odpadnega papirja? Pri volitvah sem si preskrbel spisek delegatov.

že pri vzgoji mladega človeka. Zdaj pa imamo vzdušje tako, da je delavec iz proizvodnje manj vreden od delavca v pisarni. Krivo je tudi nagajevanje, ki bi moralo biti tako urejeno, da bi bilo delo v proizvodnji bolj nagajeno.

5. Poročila dobimo le na zborih delavcev, na katerih nam sporočajo o tekočih problemih proizvodnje. Obvestila pa preberemo tudi v našem časopisu in v Internih informacijah.

6. Prizadevati bi si morali, da bi te stvari postopoma uredili. Delavci res nimamo občutka, da nam vodstvo in naše družbenopolitične organizacije nudijo tovrstno pomoč v tem smislu, čeprav se mi prevečkrat opiramo na pravice, na dolžnosti pa pozabljamo. Predvsem bi morali posvetiti več pozornosti mladim iz drugih republik, jih bolje organizirati in vključevati v slovensko življenje. Bolje bi se spoznali in zaupanja bi bilo več. Tudi na jezikovnem področju bo treba storiti več, kajti pri sporazumevanju je to eden glavnih dejavnikov. To bi morali urediti v okviru delovne organizacije, kar bi najlažje storila mladinska organizacija, seveda ob podpori vseh v Litostroju.

7. Seveda me kot delavca to vznemirja. Ne morem pa priti sam do bistva, zakaj se nam to vsako leto dogaja. Vem, da so tu objektivne težave, vendar bi morali bolj odpravljati predvsem svoje lastne napake. Nihče od zunaj nam v tem pogledu ne more pomagati.

8. Več bomo proizvajali z boljšo organizacijo in z bolj smotno izrabo strojev, saj vemo, da nekateri visoko produktivni stroji stojijo. Tu je še veliko rezerv, ki jih ne uspejo izrabiti. Zvečati je treba disciplino, preprečiti predčasno zapuščanje delovnega mesta. Zmanjšati je treba bolniške dopuste, ker vsi niso upravičeni. Zdravstvena služba bi morala bolj sodelovati z delovno organizacijo in kršitelja pokazati. Delavci sami pa bi morali takšne delavce izločiti iz svoje srede. Izboljšati je treba tehnologijo dela, uvesti več izmen, da bi bili stroji bolj izkoriščeni. Uvesti je treba norme za delo na vseh področjih. Medsebojni delovni odnosi bi se morali korenito spremeniti, ker menim, da proizvodnja brez tega ne bo uspešna.

Marjan Lavrič — planer v TOZD PPO

1. Kot delavec v neposredni proizvodnji gledam na vsakoletni plan z optimizmom.

2. Ne to nisem.

3. Moje delovno mesto je pomembno. Naloge, ki so mi zaupane na tem delovnem mestu, opravljam odgovorno in pravočasno.

4. Uskladiti bi morali faze dela in zagotoviti pravočasno dobavo sestavnih delov za naše izdelke.

5. Obveščen sem dobro. Največ obvestil dobim na oglasni deski, v časopisu Litostroj in na zborih delavcev.

6. Nekoliko sem v dvomih. Mislim, da bi morali biti vsestransko boljše organizirani.

7. Vsekakor!

8. Več bi proizvajali z boljšim in bolj odgovornim delom, z uvajanjem večizmenskega dela, z boljšim izkoriščanjem strojev in z večjo disciplino.

Plan lahko ponazorimo tudi s travnikom, ki ga moramo pokositi in posušiti seno. Če si zastavimo nalogo, da bo tak travnik pokosen in seno pospravljen v treh dneh, je plan izpolnjen. V primeru, da imamo traktor s kosilnico in s strojnimi napravami za obračanje in nakladanje sena, se ob vročem soncu lahko zgodi, da bo seno suho v enem dnevu, torej je plan presežen. Če pa tega ni in traja to več dni, se pa pravi, da plana nismo izpolnili. Ta poenostavljena primerjava pa velja tudi za veliko bolj zapleten načrt dela v Litostroju, kjer nas je več kot 4000 in kjer vsak izmed nas predstavlja del velikega mehanizma, v katerem naj bi drug drugemu pomagali ter tako s skupnimi močmi opravili tisto delo, ki nam zagotavlja kruh in napredek. Razume se, da se ob delu pojavljajo obveznosti, ki jih moramo izpolniti. Zavesti, odnos do dela, urejena osebnost, delovne navade in pravice, ki izhajajo iz dela, pomembno vplivajo na delo.

Eno nam je pri vsem tem skupno. Živeti moramo, in to lahko samo tako, da proizvajamo, pa najsi na travniku ali v tovarni. Zaupajmo v lastne sile in krenimo smelo, trezno in preudarno naprej. Odstranjujemo sproti vse ovire na tej poti in napredek bo tu.

Pripravil Alojz Novak

ČESTITKI

V mesecu maju — točneje 1. maja se bo srečal z Abrahamom naš dolgoletni sodelavec Stanislav VIDMAR, ki je zaposlen v livarni jeklene litine v tozdu PUM. In ker praznuje v maju svoj 60. rojstni dan tudi Primož LEGAT, jima obema iskreno čestitamo in želimo še enkrat toliko zdravih in srečnih let!

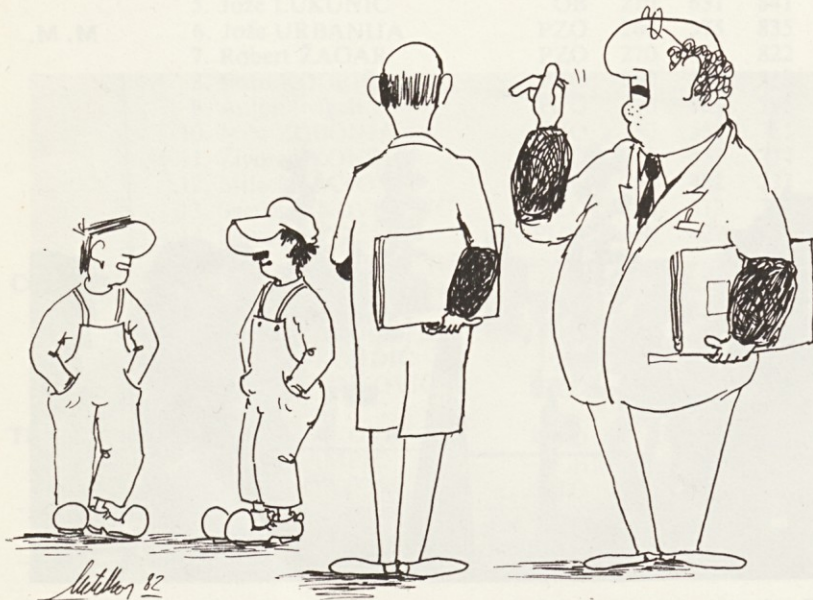
Sodelavci

25. marca je Marija PODREBRŠEK praznovala svoj 50. rojstni dan. Dolgoletni sodelavci ji ob tem prazniku želimo še veliko zdravja in sreče!

ZAHVALA

Ob odhodu v invalidski pokoj bi se rada iskreno zahvalila sindikalni organizaciji v tozdu Obdelava in sodelavcem za lepa darila. Za ves trud in požrtvovalnost pa se zahvaljujem še osebu v našem zdravstvenem domu in doktorju Boštjanu Čebularju ter sodelavcem v pločevinarni. Vsem želim veliko zdravja in še mnogo delovnih uspehov!

Malka Legat

Če hočemo dvigniti produktivnost, moramo v bodoče naročiti delovne obleke brez žepov.

Dober dan, tovariš župan!

"Nekateri mislijo, da so poklicani samo kritizirati, za izboljšanje razmer pa niso pripravljeni storiti prav ničesar", je med drugim dejal v našem pogovoru predsednik skupščine mesta Ljubljane dr. Marjan ROŽIČ.

Kot smo se s tovarišem Rožičem dogovorili, smo ga obiskali v njegovi delovni sobi v mestni hiši še enkrat, saj je vprašan in tem za pogovor zares veliko. V tem pogovoru smo se nekoliko oddaljili od vprašanj samega mesta, ampak smo se lotili nekoliko širše tematike.

1. Kaj nam novega prinaša novi predlog zakona o obdavčitvi kmetijske dejavnosti? Kmetje se pritožujejo, da ni dovolj jasno razloženo, kdo bo plačeval večje davke?

— Smisel zakona je, da bolj objektivizira obdavčitev na področju kmetijstva in da bomo z davčno politiko spodbujali k boljši obdelavi prav vsakega koščka slovenske zemlje in k večji kvaliteti proizvodnje. Manjše davke naj bi po novem plačeval tisti, ki svojo zemljo dobro obdeluje, večje davke pa tisti, ki sicer ima zemljo, a jo slabo obdeluje in bi bil tako tudi po tej poti ekonomsko primoran, da jo začne bolj obdelovati.

Gre tudi za interes delavcev, da je zemlja obdelana in da dobimo več hrane za domače potrebe in za izvoz. Zaradi možnosti večjega sodelovanja kmetov v razpravi pa bomo le-to podaljšali, da zakon ne bi zgrešil osnovnega smisla.

2. H koncu se bližajo priprave na kongres ZKJ in se bo kongres kmalu začel. Kaj predvsem pričakujemo od teh kongresov zveze komunistov?

— Na kongresih bomo pregledali dejavnost komunistov od zadnjih kongresov, torej v obdobju, ko sta nas zapustila velikana naše revolucije tovariš Tito in Kardelj.

Čas med kongresi je bil za Jugoslavijo zelo pomemben, saj smo dosegli na področju političnega in gospodarskega razvoja velik premik in se odločno spopadli s potrošništvom. Aprilski kongres se bodo nedvomno zavzeli za to, da odločno nadaljujemo pot, ki sta jo začrtala Josip Broz Tito in Edvard Kardelj. Saj se vsi zavedamo, da je edino pot socialističnega samoupravljanja prava in bomo le s pomočjo nje našli pravi in trajni izhod iz našega gospodarskega položaja in dosegli večje rezultate. Prepričan sem, da je to tudi vaš interes.

Kongresi bodo morali dati konkretnije predloge in rešitve za probleme, s katerimi se srečujemo v vsakdanjem življenju (gospodarske, socialne...). Kongresi bodo morali posvetiti veliko pozornost razvoju socialističnega samoupravljanja v praksi.

Pomenili bodo nov korak v kritični bratstva in enotnosti in spodbudili mlade, da se še bolj angažirano vključijo v družbeno dogajanje.

Problemi, kot so unitarizem, nacionalizem itd. nastajajo prav zaradi premalo razvitega samoupravljanja. Bitka za resnično samoupravljanje bo osrednje vprašanje, ki naj zagotovi, da se bo položaj delavca še izboljšal, da bi resnično odločali o pogojih, sredstvih in rezultatih dela.

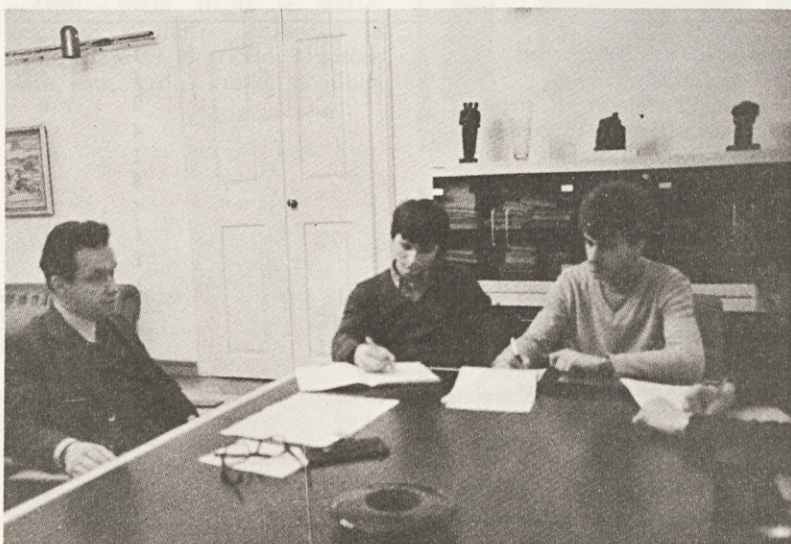
Od kongresa vsekakor ne pričakujemo, da bodo izdelali novo politiko, temveč, da bodo dali jasnejše odgovore na vprašanje jutrišnjega dne. Skratka — potrebujemo učinkovitejšo zvezo komunistov, ki bo bolj borbena in bo bolj poglobljeno reševala družbene probleme znotraj sistema socialističnega samoupravljanja.

3. Ali smo že doživeli tolikšno gospodarsko krizo v obdobju razvoja SFRJ?

Ali nas tak položaj lahko navaja k dvomom o pravilnosti in učinkovitosti našega sistema?

— Jugoslavija se v taki gospodarski krizi ni znašla prvič.

Za primer naj navedem izredno težak položaj Jugoslavije v letih 1948—50, ko je bila izpostavljena pritiskom z več strani (informburo).

V prostorih mestne skupščine se je tovariš Rožič zavzelo in prijazno pogovarjal z učenci Izobraževalnega centra Litostroj (Foto: M. M.)

Sedanja kriza pa je nastala zaradi tega, ker smo preveč trošili in se premalo vključevali v mednarodno delitev dela. To je kriza v pogojih hitrega vzpona in kriza v stagnaciji. Seveda pa je pogojena tudi s svetovnimi tokovi saj vemo, da se je zdaj znašel v podobnem gospodarskem položaju ves svet.

Tako so se v krizi znašle tudi socialistične države s centralističnim sistemom gospodarjenja, ki so vedno razglašale, da njihov centralistični sistem rešuje vse probleme.

Mislil pa, da nikakor ni razlogov, da bi zaradi takega stanja ustvarjali dvom o pravilnosti našega sistema, temveč prej obratno.

Prava bitka je predvsem v tem, da z vso doslednostjo bijemo boj za politični in ekonomski sistem socialističnega samoupravljanja, saj ravno to predstavlja srž revolucije v sedanjem času.

Takšna usmeritev naj nam bo vedno pred očmi, drugače se lahko zgodi, da se bomo reševanja položaja lotevali na napačnem koncu in popuščali elementom etatizma.

Ne smemo dovoliti posameznikom ali odtujenim forumom, da odločajo v imenu delavcev.

4. Prihodnje leto bomo premaknili urine kazalce za eno uro naprej. Zakaj smo se odločili za tak korak?

— Menim da bi morali to storiti že v prejšnjih letih, saj se le tako lahko bolj povežemo z razvito Evropo, ki pa ima skoraj v celoti ta korak že narejen. Pri tem pa moramo imeti pred očmi dve dimenziji — delovni in poslovni čas:

a) Delovni čas je treba prilagoditi tako, da bomo porabili čim manj energije (razsvetljava zjutraj...) in čim bolje delati. Pri razporejanju začetka delovnega časa pa moramo paziti na to, da ne bi bila to enotna ura za vse ljudi, ker bi tako povzročili novo preobremenitev mestnega potniškega prometa ob konicah. Začetke delovnih časov pa moramo medsebojno uskladiti s potrebami

delovnih ljudi, da lahko na primer pred začetkom delovnega časa peljemo še otroka v vrtec.

Pomembno pa je tudi izkoriščanje delovnega časa za resnično delo vseh osem ur. Koristimo ga le okoli pet ur. Kjer je proces dela bolje organiziran, se tudi več časa dela.

(Delavec za strojem ne more od stroja enostavno iditi po svojih opravkih).

b) Povsod moramo graditi dobro organizacijo dela in krepiti zavest, da je delovni čas namenjen zato, da se dela, ustvarja nove vrednosti gospodarstva.

Poslovni čas trgovin, bank, gostinskih obratov, pošte moramo prilagoditi tako, da bo delovni človek in občan lahko svoje po-

trebe reševal v svojem prostem času.

Nekateri ljudje tega ne razumejo in se nikakor nočejo ozreti po željah in potrebah občanov. Vsakdo, ki se odloči za delovno mesto v trgovini, gostinstvu itd., se mora zavedati, da bo njegov delovni čas razporejen nekoliko drugače, kot pri ostalih delavcih, da bo moral včasih delati tudi pozno v noč, včasih ob sobotah, nedeljah. Drugače bi zgrešili osnovni smisel obstoja gostinstva, trgovine, da so potrebni občanu in ravno zaradi njega tudi obstajajo. Poslovni čas mora biti del gospodarjenja. Nesprejemljiva je teza — skrajšan poslovni čas, večji dohodek.

5. Ali se vam ne zdi, da mora biti prisotna še posebej velika odgovornost, ko gre za upravljanje s sredstvi občanov (samoprispevek)?

— Z družbenimi sredstvi je potrebno še posebej racionalno ravnati. Odnos do družbenih sredstev se mora povzpeti nad odnos, ki ga imamo do lastnih sredstev. Samoprispevek se zbira za določen namen, program in vsa sredstva se morajo uporabiti le za uresničitev tega programa. Strogo vztrajamo, da se niti dinar ne porabi za kaj drugega.

Nekateri so mnenja, da je Cankarjev dom grajen preveč razkošno, da ga ne bi bilo treba graditi s tako dragimi materiali. So pa tudi taki, ki menijo, da take ustanove sploh ne potrebujemo. Jaz sem mnenja, da mora biti Cankarjev dom zgrajen dovolj racionalno in kvalitetno, saj je nacionalnega pomena. Poleg tega pa ima tudi zgodovinsko vrednost v tem smislu, da se bodo na kulturnih prireditvah v teh prostorih lahko zbirali tudi bodoči rodovi. Seveda pa se razume, da se morajo objekti iz takih sredstev graditi še posebej hitro, učinkovito in racionalno. Vsi moramo skrbeti, da bomo dobro, hitro in kvalitetno uresničevali program tretjega samoprispevka.

6. Mislite, da smo pri odnosih gostinstva do potrošnika že storili dovolj?

Včasih smo pričali prav presenetljivim odnosom gostinskih delavcev do gostov. Bili smo priča, ko je v gostinskem lokalu "Sokol" v Ljubljani gostinska delavka nadrla goste, naj se ne zadržujejo v lokalu, temveč naj pojedjo, plačajo in gredo, da naredijo prostor drugim. Podobnih primerov je še veliko. Mislimo, da tako ravnanje gostinske delavke ne prispeva k boljšim odnosom gostinstva do potrošnika in razvoju gostinstva.

V razvoju gostinstva krepko zaostajamo za potrebami.

Del vodilnih gostinskih delavcev se ne zaveda svoje vloge, da so potrebni širokemu krogu ljudi, temveč vidi le svoje osebne interese.

Tega problema pa se Ljubljana zaveda in zaradi tega zadnje čase posveča več pozornosti razvoju gostinstva. Tako so bili odprti nekateri novi objekti, veliko pa jih je bilo prenovljenih, mnogi se še prenavljajo. Potrebujemo pa tudi lokale, kjer je moč dobiti brezalkoholne pijače, več mlečnih izdelkov in že pripravljene malice, saj je v našem mestu veliko šolajoče se mladine.

Obstaja pa tudi konkreten program o tem, kaj naj bi v Ljubljani na področju gostinstva uresničili. Tako bomo zgradili nov hotel, dva motela (pri vhodu v mesto), avtokamp, del prenovljenega ljubljanskega gradu bo namenjen gostinstvu.

V gostinske lokale bo potrebno vnesti več zabavnega življenja in glasbe, da se bodo gosti v njih dobro počutili, da se bodo skupaj dobivali, mladi in starejši. Primer, ki ga navajate ni osamljen, ne kaže pa tega posploševati na vse lokale v

mestu, saj praktično gledano obstajajo velike razlike in imamo tako kljub vsemu v Ljubljani precej lokalov, ki so lepo urejeni in v katerih je odnos gostincev do gostov zelo dober.

Seveda pa si moramo prizadevati, da bi ti slednji prevladali. Glavno bitko pa morajo tu izbojevati prav gostinski delavci sami. Nesprejemljivi pa so primeri nekulturnega odnosa do gostov, predčasno zapiranje lokalov, slaba čistoča, nesolidna postrežba in podobno. Vse to bi moralo vplivati na višino osebnega dohodka gostinskih delavcev.

7. Kot je znano bomo v Ljubljani dobili spomenik idejnemu vodji naše revolucije tovarišu Titu. Ali je že znano, kje bo stal in komu bo zaupana zasnova spomenika?

— Ljubljana bo tak spomenik res dobila. Taka je želja vsakega Ljubljanačana že ob dejstvu, da je tovariš Tito prebil zadnjega pol leta svojega življenja prav v našem mestu in da je imel Ljubljano rad.

Točne lokacije, kje naj bi spomenik stal, še ni, imamo pa že prve predloge, med katerimi je zaenkrat najboljša rešitev Trg revolucije. Tu bi se simbolično povezal lik tovariša Tita z likom Edvarda Kardelja, revolucijo in narodnimi heroji.

Za koncept spomenika pa bo razpisan jugoslovanski natečaj.

V zvezi s tem so v teku velike priprave, tako da sem prepričan, da bo Ljubljana postavila Titu zares veličasten spomenik, saj takega tudi zasluži.

(Nadaljevanje na 11. strani)

Nakladalnik nosilnosti 8t

Prigradeni "prečni pomik nosilca vilic" omogoča z voziškega mesta prestavitve vilic navzgor in navzdol, hkrati s tem pa tudi prečno prestavitve vilic v območju 180 mm na vsako stran — tudi pod bremenom. Ta nakladalnik omogoča tudi popravek netočnega privoza pri nakladanju tovora oziroma na mesto odlaganja. Razvito pa imamo tudi napravo, ki ima poleg prečnega pomika nosilca še nastavitve vilic v območju 700 do 1900 mm. Omembe vredna prednost prikazane naprave je izvedba v mehanskih tipih nosilca vilic, zaradi česar je zmanjšanje nosilnosti glede na tipski nakladalnik kar se da majhno (400 kg) (Foto: J. Jereb)

Kako smo se izobraževali v letu 1980/81

Pri pregledu stanja štipendistov v šolskem letu 1981 je bilo ugotovljeno:

1. V Titovih zavodih Litostroj imamo v šolskem letu 1981 naslednje število štipendistov:

5 štipendistov obiskuje podiplomski študij — magisterij:

- 1 računalništvo in informatiko,
- 2 strojno smer, od tega 1 strojno in 1 mehansko konstruktorsko smer,
- 2 metalurgijo — tehnološko raziskovalno smer.

68 štipendistov obiskuje visoko šolo in sicer:

- 27 fakulteto za strojništvo II. stopnjo,
- 18 ekonomsko fakulteto,
- 1 visoko industrijsko pedagoško šolo,
- 3 visoko komercialno šolo v Mariboru,
- 6 visoko šolo za organizacijo dela Kranj,
- 1 visoko tehniško šolo Maribor,
- 4 fakulteto za elektrotehniko,
- 3 FNT-VTO — industrijska fizika,
- 2 FNT-VTO — industrijska matematika,
- 1 FNT — metalurgija,
- 2 pravna fakulteta.

65 štipendistov obiskuje višjo šolo in sicer:

- 30 strojno fakulteto,
- 3 visoko ekonomsko komercialno šolo Maribor,
- 17 visoko šolo za organizacijo dela Kranj,
- 5 višjo upravno šolo,
- 4 višjo tehniško varnostno šolo,
- 1 višjo tehniško šolo Maribor,
- 2 ekonomsko fakulteto,
- 2 fakulteto za elektrotehniko,
- 1 ZPR Zagreb — šola za programerje.

113 štipendistov obiskuje srednje šole in sicer:

- 38 tehnično šolo — strojna smer,
- 21 ekonomsko srednjo šolo,
- 8 tehniško šolo — elektro smer,
- 5 tehniško šolo — metalurška smer,
- 23 delovodsko šolo — strojna smer,
- 8 delovodsko šolo — metalurška smer,
- 1 tehniško šolo — varilska smer,
- 6 upravno administrativno šolo,
- 1 delovodsko šolo — avtomehanska smer,
- 1 srednjo komercialno šolo,
- 1 srednjo grafično šolo Zagreb.

69 štipendistov obiskuje poklicne šole in sicer:

- 1 poklicno varilsko šolo,
- 1 poklicno šolo za odrasle ICL — strugar,
- 9 poklicno šolo za odrasle ICL — strojni mehanik,
- 1 poklicno šolo za odrasle pri DU — laborant,
- 4 poklicno kovinarsko šolo Lj. Viš — strugar,
- 15 poklicno kovinarsko šolo Lj. Vič — strojni mehanik,
- 15 administrativno poklicno šolo,
- 8 poklicno šolo elektro,
- 1 poklicno gostinsko šolo — kuhar,
- 1 poklicno gasilsko šolo.

1 štipendist obiskuje osnovno šolo

12 jih v ICL obiskuje srednji program za odrasle

396 je štipendistov — učencev v ICL za profile poklicev in sicer:

- 34 za poklic — obdelovalec kovin,
- 113 za poklic — kovinar strojnik,
- 14 za poklic — elektromehanik,
- 72 za poklic — strojni mehanik,
- 16 za poklic — orodjar,
- 55 za poklic — strugar,
- 10 za poklic — rezkalec,
- 22 za poklic — tehniški strojni risar,
- 5 za poklic — livar,
- 7 za poklic — modelni mizar,
- 8 za poklic — konstrukcijski ključavničar,
- 25 za poklic — metalurg,
- 15 za poklic — obdelovalec in oblikovalec kovin (učenci se šolajo v Ivančni gorici) za potrebe Litostroja.

Skupno imamo v DO Titovi zavodi Litostroj 716 štipendistov, od tega se	
— izobražuje ob delu	228 delavcev
— zunanjih štipendistov pa je	92 delavcev +
396 ICL = 488	

2. Pregled je pokazal, da je v šolskem letu 1981 prekinilo študij ali pa uspešno zaključilo naslednje število štipendistov:

a) 8 štipendistov je zapustilo delovno organizacijo,

b) 9 štipendistov je prekinilo študij,

c) 42 štipendistov je zaključilo študij in sicer:

- 2 višjo tehnično šolo Maribor,
- 2 fakulteto za strojništvo II. stopnjo,
- 2 VŠOD Kranj I. stopnjo,
- 2 fakulteto za strojništvo I. stopnjo,
- 1 višjo ekonomsko komercialno šolo — Maribor,
- 1 višjo upravno šolo,
- 1 ekonomsko srednjo šolo,
- 6 tehniško šolo — strojna smer,
- 2 srednjo politično šolo,
- 1 gostinsko srednjo šolo,
- 1 poklicno gasilsko šolo,
- 3 delovodsko šolo — strojna smer,
- 5 poklicno kovin. šolo Lj. -Vič — strojni mehanik,
- 2 poklicno kovinarsko šolo Lj. - Vič — strugar,
- 1 specializacijo na sodišču,
- 3 osnovno šolo,
- 3 poklicno kovinarsko šolo ICL — strugar,
- 2 poklicno kovinarsko šolo ICL — strojni mehanik,
- 2 VŠOD II. stopnja.

č) 109 štipendistov je zaključilo študij v ICL in sicer:

- 8 livarjev,
- 4 modelni mizarji,
- 38 strojnih mehanikov,
- 26 strugarjev,
- 8 elektromehanikov,
- 6 rezkalcev,
- 10 orodjarjev,
- 9 tehniških strojnih risarjev.

100 štipendistov se je po končanem šolanju zaposlilo, od tega je kasneje:

- 20 štipendistov odšlo v JLA,
- 1 štipendist je odšel na lastno željo,
- 9 štipendistov se po končanem šolanju ni zaposlilo.

3. Iz celotnega gradiva je razvidno, da bodo v letu 1982 in 1983 predvidoma končali študij:

VRSTE ŠOL IN SMERI	Leto 1982	Leto 1983
Magisterij na strojni fakulteti	1	—
FNT — fizika II. stopnja	1	2
Fakulteta za strojništvo II. stopnja	2	6
Ekonomska fakulteta II. stopnja	4	5
VŠOD — Kranj II. stopnja	1	—
Fakulteta za strojništvo I. stopnja	8	3
VŠOD — Kranj I. stopnja	4	3
VEKŠ — Maribor I. stopnja	1	1
Višja tehniška varnostna šola	1	1
Višja upravna šola	1	1
Visoka tehniška šola Maribor	—	1
Tehniška šola — strojna smer	12	9
Tehniška šola — metalurška smer	4	—
Tehniška šola — elektro smer	2	2
Ekonomska srednja šola	10	5
Delovodska šola — strojna smer	23	1
Poklicna šola za odrasle ICL	3	12
Poklicna kovinarska šola Ljubljana-Vič	4	1
Delovodska šola — metalurška smer	8	—
Poklicna administrativna šola	5	1
Poklicna gasilska šola	—	1
Osnovna šola	1	—
ICL — elektromehanik	7	7
ICL — strojni mehanik	43	30
ICL — konstrukcijski ključavničar	—	7
ICL — orodjar	7	9
ICL — strugar	15	39
ICL — rezkalec	5	5
ICL — tehn. strojni risar	10	12
ICL — livar	—	5
ICL — modelni mizar	2	5
Poklicna elektro šola	1	—
ICL — obdelovalec kovin in upravljalca strojev (skrajšani program)	—	18
Skupaj bo predvidoma končalo študij v letu 1982 in 1983	186	192

4. V preteklem letu so bile sklenjene pogodbe za pričetek študija v šolskem letu 1981/82 ob delu in za redni študij na podlagi ustreznih sklepov komisij za delovna razmerja tozdog za naslednje vrste šol in smeri:

Število oseb, s katerimi so bile sklenjene pogodbe	VRSTE ŠOL IN SMERI
1	Fakulteta za strojništvo — teh. smer
1	Fakulteta za strojništvo III. stopnja
4	Fakulteta za strojništvo II. stopnja
3	Ekonomska fakulteta II. stopnja
1	VŠOD Kranj II. stopnja
1	Elektro fakulteta II. stopnja
1	FNT — VTO — kemija I. stopnja
1	Pravna fakulteta
1	FNT — metalurgija III. stopnja
7	Fakulteta za strojništvo I. stopnja
1	VŠOD Kranj I. stopnja
1	Višja upravna šola
1	Višja tehniška elektro šola I. stopnja
1	Srednja komercialna šola
6	Tehniška šola — strojna smer
2	Tehniška šola — elektro smer
2	Ekonomska srednja šola
2	Delovodska šola — strojna smer — ICL
1	Šola za poslovodne manipulante
1	Srednja grafična šola
1	Poklicna ICL — strugar
1	Poklicna ICL — vrtalec
2	Poklicna kovinarska šola Lj.-Vič — strojni mehanik
10	ICL — kovinarska usmeritev
186	ICL — učenci (15 učencev se šola v Ivančni gorici)
1	Poklicna varilska šola
7	Poklicna elektro šola — elektronik in elektromonterji
1	Poklicna gasilska šola

248 je bilo sklenjenih pogodb s štipendisti v šolskem letu 1981

V letu 1981 smo napravili bistveni premik z akcijskim programom republiške konference SZDL za usmerjeno izobraževanje.

Z razporeditvijo združenih sredstev za izobraževanje in štipendiranje smo zagotovili s 1. 9. 1981 izvajanje novih programov usmerjenega izobraževanja.

1. Komisije za delovna razmerja so imenovale delavce, ki bodo izvajali proizvodno delo. Pri izbiri del in nalog, ki so jih opredeljevale delovne skupine, so na podlagi pobude 34. seje predsedstva konference osnovnih organizacij sindikata z dne 17. 9. 1981 sodelovali: predstavnik IC za proizvodno delo, ki je nosilec naloge, predstavnik oddelka za plan in izobraževanje KSS, varnostni inženir oziroma pooblaščenec tozda za varstvo pri delu, tehnolog in kadrovik tozda oziroma pooblaščenec za kadrovska vprašanja s področja izobraževanja. V mesecu decembru 1981 so se pričeli 31-urni seminarji za usposabljanje delavcev, ki bodo izvajali proizvodno delo. Na pobudo inšpekcije dela je bil predlagan normativ 5—8 učencev na inštruktorja oziroma 3—5 učencev na inštruktorja pri delih s povečano nevarnostjo.

2. Z uveljavljanjem usmeritve zakona o ZD SRS-11/80, da delavci v svojem tozdu in delovni skupnosti s svobodno menjavo dela v neposrednih odnosih ugotavljajo in usklajujejo skupne in celotne družbene interese izobraževanja, da načrtujejo vsebino, obseg in razvoj usmerjenega izobraževanja ter zagotavljajo pogoje za njegovo izvajanje in razvoj, usmerjajo mladino in zaposlene delavce v nadaljnje izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje ter izvajajo vzgojno-izobraževalno delo, smo podredili vse akcije s tega področja v letu 1981.

Usmerili smo vse štipendiste v posamezne tozde in delovne skupnosti na podlagi njihove prakse, ki so jo opravljali in na podlagi potreb. Akcija je še v teku.

Prav tako smo razporedili s sodelovanjem tozdog vse pripravnike (v letu 1981 jih je bilo 44) na podlagi potreb tozda in nalog, ki so jih dobili posamezni pripravniki.

S tem je prešla skrb za izobraževanje in usposabljanje pred začetkom dela iz pristojnosti komisije delavskega sveta delovne organizacije za izobraževanje in usposabljanje na komisije za delovna razmerja pri tozdog. Tudi razpisi štipendij učencev pred začetkom dela so preneseni na komisije za delovna razmerja v tozdog. Pri tem je v preteklem letu nastala težava zaradi kratkih rokov, ki so bili določeni.

— Na podlagi sklepov koordinacije delovne organizacije z dne 22. 6. 1981 in na podlagi zadolžitev stalnega aktiva vodij kadrovskih in izobraževalnih služb pri Gospodarski zbornici Ljubljanskega območja z dne 10. 11. 1980 ter akcijskega načrta konference SZDL — Priprav na uvedbo usmerjenega izobraževanja z dne 11. 6. 1980, je bil 27. 7. 1981 izoblikovan akcijski načrt DO Titovi zavodi Litostroj — Uvajanja usmerjenega izobraževanja.

(Nadaljevanje na 10. strani)

Sorica '82

V soboto in nedeljo 27. in 28. marca so bile na Soriški planini 20. — jubilejne zimske igre Litostroja. Udeležilo se jih je približno 120 tekmovalcev iz 12 tozdov in 1 delovne skupnosti, ki so se pomerili v skokih, teku na smučeh in veleslalomu. Igre so, ob dobri organizaciji smučarske sekcije, ki deluje pri komisiji za šport in rekreacijo, uspele tako v organizacijskem kot v tekmovalnem pogledu.

Letošnja Sorica je bila spet tista prava stara Sorica z debelo zimsko odejo, ki je delovni ekipi povzročila nemalo težav, predvsem pri pripravi skakalnice. S trdom se je tudi to uredilo, tako da je bila skakalnica pripravljena za "polete" skakalcev. Ob sončnem zatonu, ki je obetal lepo vreme, je bilo že vse nared za začetek tekmovanja.

V soboto zjutraj se je pričelo za- res. Udeleženci tekmovanja so se že zgodaj zbirali ob vznožju skakalnice, jo ocenjevali in ugibali kako daleč bo moč skočiti. Čim bolj se je ura bližala startu, večja je bila nestrpnost tekmovalcev. Ob

vznožju se je zbralo precej gledalcev, sicer nekaj manj kot v Planici, pa vendar veliko za rekreacijsko prireditev. Ob 10.30 je starter zamahnil s startno zastavico in tekmovanje se je pričelo. Ogorčen boj, lepi, grdi, kratki in dolgi

REZULTATI:

SKOKI

(seštevek dveh skokov)

— do 35 let:	1. KOGOVŠEK Aleksander	31 m
	2. BUNDERŠEK Simon	29,5 m
	3. VIDIC Marjan	29 m
— od 35 do 45 let:	1. KALAN Janez	29 m
	2. KLEMEN Marjan	28 m
	3. PREZELJ Peter	27 m

TEKI NA SMUČEH

Moški:

— do 35 let: (4 km)	1. PIRMAN Srečko	11.47,63
	2. SAZONOV Lado	12.37,23
	3. ŠKOFLEK Branko	13.14,94
— od 35 do 45 let: (4 km)	1. KALAN Janez	12.11,27
	2. KLEMEN Marjan	12.24,75
	3. RUPNIK Lojze	12.40,08
— nad 45 let: (2 km)	1. SRŠEN Branko	5.54,61
	2. GROŠELJ Srečko	6.31,34
	3. GROM Andrej	6.33,93

Ženske:

(2 km)	1. OBERSTAR Marija	8.00,91
	2. ŠČEK Mira	8.23,00
	3. PATE Zdenka	12.19,03

VELESALOM

Moški:

— do 35 let	1. JANČIČ Marjan	46,35
	2. MALOVRH Anton	46,44
	3. SAZONOV Lado	47,91
— od 35 do 45 let:	1. GUZELJ Stane	46,79
	2. KALAN Janez	47,02
	3. UDOVIČ Vinko	48,29
— nad 45 let:	1. SRŠEN Branko	36,48
(krajša proga)	2. STANKOVIČ Jože	40,85
	3. JANKOVIČ Vlado	41,16

Ženske:

(krajša proga)	1. OBERSTAR Marija	42,63
	2. ŠČEK Mira	44,28
	3. MIKLAVČIČ Vika	49,47

KOMBINACIJA

Moški:

— do 35 let:	1. JANČIČ Marjan	270,10 točk
	2. SAZONOV Lado	263,34 točk
	3. LAVRIČ Marjan	252,84 točk
— od 35 do 45 let:	1. KALAN Janez	291,75 točk
	2. KLEMEN Marjan	241,31 točk
	3. RUPNIK Lojze	171,06 točk
— nad 45 let:	1. SRŠEN Branko	200,00 točk
	2. STANKOVIČ Jože	143,08 točk
	3. GROM Andrej	96,05 točk

Ženske:

	1. OBERSTAR Marija	200,00 točk
	2. ŠČEK Mira	142,25 točk
	3. PATE Zdenka	35,00 točk

EKIPNA UVRSTITEV:

	1. TOZD PUM	993,14 točk
	2. TOZD OB	944,14 točk
	3. TOZD IRRP	941,35 točk

Veselnje zmagovalne ekipe na 20. zimskih igrah Litostroja (Foto: V. Udovič)

Pozdravni govor vodje tekmovanja Ludvika Šarfa ob svečani razdelitvi priznanj (Foto: V. Udovič)

skoki so pripravili sodnikom polne roke dela. Posebnih presenečenj ni bilo, padcev zaradi dobro pripravljene skakalnice tudi ne. Vseh 39 tekmovalcev je uspešno opravilo preizkušnjo v skokih.

Udeleženci iger so se po napornih skokih okrepčali z dobrim kosilom v našem planinskem domu, kjer se je osebje koč dvadsi uspešno trudilo, da bi ustregli lačnim in žejnim tekmovalcem.

Smučarji si še niso dobro oddahnili, že so morali pripravljati smuči za tek. Kako namazati smuči, je bila glavna tema pogoovorov. Na srečo so bile snežne razmere ugodne, tako da večjih problemov z mazanjem smuči ni bilo. Ob 17.00 uri se je prva tekačica spustila v boj s progo, da sebi in drugim dokaže, da jo je sposobna preteči. Proga je bila lepo speljana in strojno urezana, tako da je bil pravi užitek teči po njej. Za njo se je z istim ciljem podalo v smučino še 46 tekmovalcev in tekmovalk, ki so vsi srečno pritekli v cilj, nekateri manj, drugi pa bolj utrujeni. Čaj na cilju je vsem hitro povrnil moči, predvsem tistim, ki so imeli v čaju kapljico ruma.

Zvečer so smučarji, čeprav utrujeni od naporenega dne, dolgo v noč razpravljali o rezultatih, pa tudi na glasbo, ples in pesem niso pozabili. Najvažnejše pa je bilo seveda zrebanje štartnih števil za nedeljski veleslalom. Naslednje jutro sicer ni kazalo tako prijaznega obraza kot v soboto, vendar to smučarje ni motilo, za tekmovalne proge pa je bilo še boljše. Veleslalomski progi je bila dobro pripravljena, vratca postavljena, vse je bilo pripravljeno za tekmo. Devetdeset tekmovalcev se je nato spustilo med vratci proti cilju. Večina jih je prispela na cilj, nekaj jih je odstopilo, med njimi tudi dobri tekmovalci, ki so imeli višje štartne številke in niso bili previdni zaradi slabših pogojev na progi. Na srečo se je končalo brez težjih poškodb.

Po izračunu rezultatov so se popoldne pred našo koč zbrali tekmovalci in gledalci na razglasitvi rezultatov. Najboljši so prejeli medalje, vsi tekmovalci, ki so se vsaj 15-krat udeležili zimskih iger, pa posebno priznanje za udeležbo.

Ob koncu lahko rečemo, da je 20. jubilejno tekmovanje uspelo, čeprav se z množično udeležbo ne moremo posebej pohvaliti. Zato bo moral organizator naslednje leto razmisliti o novi obliki našega priljubljenega tekmovanja, predvsem v tej smeri, da v tekmovanje vključi tudi družinske člane zaposlenih.

L. Sazonov

Stil pa je ...

"Tesno" ob kolu ...

Iskrene čestitke zmagovalcu v veleslalomu v skupini od 35 do 45 let Stanetu Guzelju (Foto: V. Udovič)

Razpis štipendij za šolsko leto 1982/83

Na podlagi potreb po novih strokovnih kadrih v gospodarskem načrtu DO Litostroj za srednjeročno obdobje 1981—1985 razpisujemo v šolskem letu 1982/83 naslednje štipendije:

ZUNANJI ŠTIPENDISTI — KADROVSKE ŠTIPENDIJE

Usmeritev.	Program	Vrsta programa	Smer izobražev.	Poklic	Štip.za šol.IC za DO Litostroj	Štip.za šol. v ostal. izob. org. za DO Litostroj
1	2	3	4	5	6	7
Kovinsko-predelovalna in uprav. strojev	obdelava kovin in	skrajšani	obdelovalec kovin		23	
Kovinsko-predelovalna in strojništvo	kovinarstvo	srednji	oblikovalec kovin	strugar ključavničar rezkalec orodjar str. mehanik vrtalec-rezk. strojni brus. mon.ogr.nap.	30 16 9 4 24 10 2 2	
Kovinsko-predelovalna in strojni tehnika	obratni strojni	nadaljeval.	obratni strojni	tehnolog	6	
Metalurška	metalurgija	srednji	kalupar-livar livarski modelar	kalilec livar modelni mizar	2 15 5	
Kovinsko-predeloval.	kovinarstvo in strojništvo	srednji	preoblikov. in spajalec kovin	varilec konstrukcijski ključavničar		10 10

Kako smo se izobraževali

(Nadaljevanje z 8. strani)

5. V letu 1981 smo sprejeli na počitniško prakso 106 študentov — praktikanto naslednjo šolsko izobrazbo:
- 2 praktikanta z visoko izobrazbo,
 - 25 praktikantov z višjo izobrazbo,
 - 72 praktikantov s srednjo izobrazbo,
 - 9 praktikantov z osnovno šolo.
6. V letu 1981 so se v delovni organizaciji Litostroj izobraževali tudi ob delu.
- a) udeležba na izobraževanju ob delu, organiziranem v delovni organizaciji Titovih zavodov Litostroj:
- 21 sodelavcev se je udeležilo tečaja za površinsko zaščito,
 - 20 sodelavcev se je udeležilo tečaja za žerjavarje,
 - 10 sodelavcev se je udeležilo tečaja za voznike viličarjev,
 - 14 sodelavcev se je udeležilo raznih jezikovnih tečajev,
 - 4 sodelavci so se udeležili seminarja za delovanje obveznikov CZ z geofoni,
 - 541 sodelavcev se je udeležilo seminarja iz varstva pri delu in preverjanju znanja,
 - 406 sodelavcev se je udeležilo seminarjev, tečajev in dodatnega usposabljanja za samoupravne organe in družbenopolitične organizacije,
 - 51 sodelavcev se je udeležilo seminarja za opravljanje strokovnega izpita za projektante, konstruktorje in vodje,
 - CZ je organizirala dodatno izobraževanje za ekipo prve pomoči.

Skupaj: 1075 sodelavcev se je v letu 1981 udeležilo izobraževanja ob delu v delovni organizaciji Titovi zavodi Litostroj.

- b) Udeležba sodelavcev pri izobraževanju ob delu, organiziranem pri drugih izobraževalnih delovnih organizacijah:
- 73 sodelavcev se je udeležilo posvetovanj, seminarjev, predavanj, simpozijev in kongresov,
 - 2 sodelavca sta se udeležila strokovnega srečanja hidravlikov — HIPET — 1981,
 - 2 sodelavca sta se udeležila tečaja železniškega transporta na industrijskih tirih,
 - 14 sodelavcev se je udeležilo raznih jezikovnih tečajev,
 - 1 sodelavka se je udeležila tečaja iz knjigovodstva,
 - 1 sodelavka se je udeležila tekmovanja stenografov v B — skupini,
 - 10 sodelavcev je delalo strokovni izpit iz elektro in strojne stroke,
 - 2 sodelavca sta se udeležila testiranja za plamensko varjenje,
 - 1 sodelavec se je udeležil tečaja WORK FAKTOR hitri postopek,
 - 104 sodelavci so se udeležili seminarjev, predavanj in dodatnega usposabljanja za samoupravne organe in družbenopolitične organizacije,
 - 2 sodelavca sta se udeležila tečaja za poklicne gasilce,
 - 3 sodelavci so se udeležili livarsko strokovnega posvetovanja,
 - 2 sodelavca sta se udeležila posveta iz varstva pri delu.

Skupaj: 217 sodelavcev se je udeležilo izobraževanja ob delu v letu 1981, organiziranega v drugih izobraževalnih delovnih organizacijah

Elektrotehniška	elektroenergetika elektronika	srednji	elektrikar-energetik elektrotehnik—elektronik elektrom.	elektromehaničnik—jaki tok elektronik	4	8
		visoka stopnja	dipl. inž. strojništva dipl. inž. elektro dipl. inž. kemije		1	1

SKUPAJ: 148 29

ZA IZOBRAŽEVANJE OB DELU IN IZ DELA RAZPISUJEMO NASLEDNJE ŠTIPENDIJE:

1	2	3	4	5	6	7
Kovinsko-predeloval.	obdelava kovin in uprav. strojev	skrajšani	obdelovalec kovin	/žerjavar strugar plam. rezalec varilec ključavničar konstrukcijski ključavničar monter/	15 12 3 14 6 12 4	

Metalurška	pridob. in predelava kovin	skrajšani	strojni livar in jedrar	/lirav-kalupar talilec/	22 6	
------------	----------------------------	-----------	-------------------------	-------------------------	---------	--

SKUPAJ: 94

Opomba: Pri skrajšanem programu navajamo tudi poklice zaradi boljšega razumevanja imenovane tudi po starem.

Pri razpisu štipendij ob delu smo upoštevali predvsem proizvodne poklice, za katere posamezni tozdi kažejo največje potrebe. S tem sledimo ciljem, ki smo si jih postavili že v prejšnjem obdobju. V šolskem letu 1982/83 bomo na novo izobraževali skupaj 271 štipendistov, od tega 177 kadrovskih in 94 štipendistov izobraževanja ob delu. Vsem mladincem, ki se bodo odločili za delo v delovni organizaciji in izobraževanje v Litostroju,

bomo podelili kadrovske štipendije ter dodatek za izobraževanje v metalurški usmeritvi. Za zunanje štipendiste (kadrovske štipendije) bomo prijave zbiral in obravnavali od 1. do 30. junija 1982. Vsi prosilci kadrovskih štipendij bodo morali dostaviti naslednje dokumente. — prijavo za štipendijo na obrazcu 8,40 DZS, — potrdilo o vpisu v šolo, — overjen prepis oziroma fotokopijo zadnjega šolskega spriče-

vala ali potrdilo višješolske OZD o opravljenih izpitih, — potrdilo o premoženjskem stanju družine in število družinskih članov, ki živijo v skupnem gospodinjstvu, — potrdilo o dohodkih staršev preteklega koledarskega leta (če so starši upokojeni, priložijo odrezek od pokojnine), — potrdilo o višini otroških dodatkov članov družine prosilca za mesec december 1981, — izjavo organizacije združenega dela in drugih štipenditorjev, da je kandidat pri njih zabil štipendijo, vendar mu ta ni bila podeljena, — izjavo kandidata, da ne prejema nobene kadrovske štipendije. Za kandidate, ki še niso izpolnili 18 let, podpišejo izjavo starši ali skrbniki. Za študij ob delu in iz dela bodo komisije za delovna razmerja TOZD/DS sprejemale vloge in jih obravnavale od 1. avgusta do 10. septembra 1982. Opozarjamo vse prosilce štipendij ob delu in iz dela, da posredujejo komisijam za delovna razmerja TOZD/DS naslednje dokumente: — prošnjo za štipendijo ob delu, — prijavo na obrazcu 8,40 DZS za štipendijo, — nagnjenost za določeno delo in sposobnost obvladati višjo stopnjo znanja (pismeno mnenje psihologa v delovni organizaciji), — dosežen uspeh pri dosedanjem šolanju oziroma izobraževanju (zadnje šolsko spričevalo — fotokopija), — družbenopolitična aktivnost delavca (mnenje kadrovske komisije pri osnovni organizaciji sindikata), — ocena strokovne sposobnosti (mnenje neposrednega vodje), — socialni položaj delavca (socialna služba pri KSS), — izjava, da delavcu še ni bil izrečen ukrep zaradi hujše kršitve delovnih obveznosti (pravna služba, evidenca KSS). Prošnje za štipendijo bo sprejemal oddelek za izobraževanje pri kadrovsko splošnem sektorju DO Litostroj.

Na črno-belih poljih

Šahovska zveza je letos priredila že 35. delavsko moštveno prvenstvo Ljubljane v šahu. Na tem množičnem tradicionalnem tekmovanju je sodelovalo 50 moštev s skupno 280 igralci. Pravico nastopa imajo podjetja in ustanove (preko sindikata). Moštva so bila razdeljena po jakostni moči na 5 lig. V prvi ligi so igrala najboljša moštva, ki so se uvrstila na lanskoletnem tekmovanju.

Način tekmovanja je podoben nogometnemu, in sicer dve zadnje-uvrščeni moštvi nazadujeta v nižjo ligo, dve prvouvrščeni moštvi iz nižjih lig pa napredujeta v višjo. Šahisti so igrali po Bergerjevem sistemu, to je vsaka ekipa z vsako. Po prvih kolih je bilo jasno, da so najresnejši kandidati za najvišja

mesta v prvi ligi SZDLS-Fronta, Ljubljanska banka, RTV in Litostroj. Po devetih kolih se vrstni red na vrhu ni spremenil in moštva so se uvrstila takole:

1. SZDLS—Fronta 28,5 točk
2. Ljubljanska banka 25 točk
3. — 4. RTV in Litostroj 20,5 točk

Zaključek 35. delavskega moštvenega prvenstva Ljubljane v šahu je bil v Litostroju, udeležil pa se ga je tudi tovariš Mitja Ribičič, ki je navdušen šahist (Foto: B. Jereb)

5. Iskra 18,5 točk
6. — 7. UNZ in Zavod za statistiko LRS 16,5 točk
8. Dom JLA 14 točk
9. Prometni institut ŽG 13 točk
10. Metalka 7 točk

V ekipi Litostroja so tekmovali: Ing. Vojko SREBRNIČ, Rihard LORBEK, ing. Vlado LAGUDIN, Ivan KOBLEK ter rezerva ing. VUJOŠEVIČ.

Posamezno so dosegli naslednje odstotke možnih točk: ing. LAGUDIN 68, KOBLEK 61, ing. SREBRNIČ 56, LORBEK 50, ing. VUJOŠEVIČ 25.

Za doseženo mesto je ekipa prejela pokal.

Litostrojski šahisti pa so nastopili tudi na moštvenem tekmovanju za pokal maršala Tita, ki je bilo odigrano v mesecu marcu. Nastopilo je 34 ekip po kup sistemu, po katerem ekipa, ki izgubi, izpade iz nadaljnega tekmovanja, neporažena ekipa pa končno postane zmagovalna. Naša ekipa je v prvem kolu premagala Metalko s 4 : 0, v drugem kolu Unitas s 3 : 1, v osmini finala OŠ "Stane Kosec" Šmartno 3 : 1 v polfinalu pa je izgubila s Prometnim institutom ŽG 3 : 1. Za našo ekipo so nastopili: LORBEK, LAGUDIN, KOBLEK, TUŠAR, rezerva SUŠEC in ERŽEN.

V začetku junija bo republiško delavsko prvenstvo ekip, na katerega se je uvrstila naša ekipa in bo na njem tudi sodelovala.

I. Kobler

Norme... pa še kaj

O normah veliko govorimo, pri tem pa mnogim niso ali jim nočejo biti jasne osnovne stvari. Poskusimo razsvetliti nekatere od važnejših!

Normiranje je eno od značilnih del, ki jih opravljajo tehnologi. Rezultati za sam delovni proces niso najvažnejši, so pa zelo pomembni, ker neposredno vplivajo na OD neposrednega izvajalca delovnega procesa.

Pojavljajo pa se nepravilnosti, ker norme s svojimi presegi predstavljajo instrument za uravnavanje OD delavcev v neposredni proizvodnji. Vedeti moramo, da skozi vrata tovarne odpeljemo 100% izdelkov in ne več. Tudi delo za izdelek je 100-odstotno in ne večje. Izdelek dobimo plačan 100-odstotno in ne več. Kakršnokoli drugačno (tudi interno) prikazovanje porabljenega časa za določen izdelek je umetno, pomeni pa, da drugi instrumenti uravnavanja višine OD ne zadovoljujejo potreb.

Po pravilniku o normah imamo predvideni dve globalni metodi za določanje časovne norme:

- metoda analitičnega in
- metoda empiričnega določanja časovne norme.

Najtežje določanje norme je empirično za individualne in maloserijske proizvode z majhno ponovljivostjo izvedbe, pa tudi ponovljivost ni popolna. Finančne vrednosti iz tega naslova pa so pri proizvodih, kakršne izdeluje Lito-stroj, izredno velike. Iz tega izhaja tudi pomembnost določevanja točnih norm, v nasprotju z možnostmi za dosego točnosti predpisane časovne norme. Zaradi tega je izraz "norma" v tem primeru preveč obvezujoč za tehnologa in izvajalca neposrednega delovnega procesa. Predvidevanje časov, potrebnih za izvedbo delovnega procesa, bi bolje določilo vse-

bino omenjenega pojma. V takem primeru pa moramo tudi izraz "norma" uporabljati in obravnavati v širšem pomenu.

Na področju individualne in maloserijske proizvodnje moramo ekonomsko upravičeno uporabiti empirično izvedene norme. Pojavijo pa se vprašanja: Ali se splača izdelati normative? Ali ni bolje, da to delo opravijo tehnologi z dolgotrajno prakso, ki več ali manj intuitivno določijo potreben čas za izvedbo določenega delovnega procesa? Kakšen je pri tem subjektivni faktor?

Kakšne so možnosti za zamenjavo strokovnega kadra?

Omejimo se zaenkrat na vprašanje:

Ali se splača izdelati empirične normative? Odgovor moramo poiskati v razmerju od tistega, kar pridobimo z empiričnim normativom, do tistega, kar vložimo v njegovo izdelavo. Za izdelavo empiričnega normativa moramo:

- angažirati strokovnjaka, da izdela metodo izdelave empiričnega normativa,
 - organizirati zbiranje podatkov o že izvedenih delovnih procesih,
 - angažirati izvajalce izdelave normativa,
 - zagotoviti materialne pogoje.
- Izdelani normativ pa nam ob solidni izdelavi in smotrni uporabi tudi naslednje:

- sistematično določanje potre-

bnega časa za izvedbo delovnega procesa,

— uporabo vseh izkušenj, vgrajenih v normativ, ne glede na izkušnje operativnega tehnologa,

— uporabo strokovno manj usposobljenega delovnega kadra,

— pridobitev na potrebnem času normiranja,

— ponovljivost normiranja in naknadno ugotavljanje morebitnih nesporazumov,

— uporaba v kalkulaciji in planiranju na mnogih področjih.

Najvažnejši cilj izdelave normativov je vsekakor doseganje boljšega gospodarskega učinka tozda in delovne organizacije. Zato je potrebno pri izdelavi normativov to vedno imeti v mislih. Določiti moramo mejo in relacijo med vloženim delom ter napori in pridobitvami iz omenjenega naslova.

Ponuja se nam tudi druga, velikokrat uporabljena možnost določevanja potrebnega časa za izvedbo delovnega procesa.

Delavci, ki razpolagajo z dolgotrajnimi izkušnjami, lahko iz teh izkušenj zelo točno "napovedo" potreben čas za izvedbo delovnega procesa. Problem pa je v tem, ker teh izkušenj nimajo nikjer urejenih, zbranih, in jih drugi delavci ne morejo uporabljati, čeprav bi to bilo v mnogostransko korist. Vprašanje ima tudi širši značaj. Ali so ti strokovnjaki dovolj odgovorni pred sodelavci in družbo, ali se zavedajo pomembnosti, da njihovo znanje lahko koristno uporabijo tudi drugi? S tem njihovo znanje nikakor ne bi bilo razvrednoteno, kakor nekateri menijo. Izkušeni strokov-

Naredili smo korak pri razvoju trgovine, zlasti boljše preskrbe, in to v tem smislu, da smo spodbujali proizvodnjo izdelkov in skrbeli za večjo proizvodnjo hrane.

S povečanjem števila krajevnih skupnosti (teh je zdaj za eno tretjino več kot prej) smo dosegli, da je več ljudi zajetih v njihovo delovanje in tako bolj neposredno odločamo v okviru krajevnih skupnosti, kar je za razvoj samoupravljanja zelo pomembno.

Pri svojem delu pa me je motila nedelavnost posameznikov, ko je šlo za opuščanje starih navad in prehajanje k novim.

V Ljubljani je tudi nekaj takih občanov, ki mislijo, da so poklicani samo kritizirati s potrošniških pozicij, za izboljšanje razmer pa niso pripravljeni ukreniti prav ničesar.

Motila pa me je tudi nezainteresiranost nekaterih, ko je šlo za povezovanje v okviru Ljubljane. Nekateri ne vidijo širših in skupnih interesov, temveč gledajo na stvari preveč ozko in vidijo le svoje interese.

Gre za pojav centralizma in lokalizme na področju mesta, ki ju je treba stalno prevladovati.

Veselilo me je, da so mnogi med mladimi zelo zavzeti za razvoj na osnovah dela, boljšega gospodarjenja.

Tovariš ROŽIČ je tako pristržno sprejel na pogovor nas, ki nismo nikakršni novinarji, temveč le dijaki litostrojskega izobraževalnega centra in občani našega mesta. To je lahko zgled drugim mestnim funkcionarjem, ki skoraj pozabljajo da mora njihovo delovanje izhajati prav iz delovnih ljudi in državljanov naše samoupravne Jugoslavije.

V pogovoru so sodelovali Igor Bizjak, Jože Andrašec in Dušan Orel, za objavo pa je pripravil Dušan Orel, 3. e ICL.

Če do dveh ne bo prižgal cigarete, se bo čas ujema z našimi normami!

njaki pa bi imeli možnost, da bi reševali važnejše probleme, za katere so prav tako, ali celo boljje usposobljeni. Določanje norm pa bi tako odpadlo na nižje kvalificirano delovno silo. Prav to vprašanje prenosa in širše uporabe izkušenj in znanja razkriva eno od zaviral razvoja v našem gospodarstvu.

Določanje časovnih norm brez izdelanih normativov je brez dvoma tudi pod močnim subjektivnim vplivom. Kdo nam more jamčiti, da se to ne bo odrazilo tudi v tako razpisnem normi času. To pa je tudi denar in poleg drugega tudi zaradi tega delamo. Nobenemu izmed nas torej ni vseeno, da z "lahkim srcem" manipuliramo s tako težko zasluženimi sredstvi.

Delavec si znanje pridobi s šolanjem in z delom. Izkušnje pa so pridobljene v veliki večini z delom in nemalokrat na napakah. Vsi pa vemo, da je učenje in pridobivanje izkušenj z delom in napakah tudi draga šala.

Tisti, ki ima znanje in izkušnje, jih je pridobil s pomočjo družbe in torej niso samo njegova last. Dolžan je uporabiti vse sile, da pridobljeno znanje in izkušnje čim bolj smotrno uporabi.

V združenem delu moramo zaposliti vse za delo sposobne ljudi, tudi tiste s skromnejšimi delovnimi izkušnjami. Ali naj tak človek čaka, da si bo z delom in na napakah v dolgem času pridobil izkušnje, katere njegov kolega za sosednjim strojem ali za sosednjo mizo mogoče že ima? Delček v prizadevanju k izboljševanju tega stanja je izdelava empiričnih normativov.

Še nekaj nosi s sabo "monopol" znanja nekaterih. Značilen primer: V tem in tem oddelku je Janez. Na to in to se spozna samo on. Kaj bi se mi vmešavali v njegovo delo? Ko ga bomo potrebovali, nam bo že naredil to in to. Toda ali bo takrat, ko ga bomo potrebovali, sploh še tam? Kako pa bomo potem premostili tisto, na kar se je spoznal samo Janez?

Tudi tu velja pravilo, da nihče ni nenadomestljiv, vendar za kakšno

ceno in v kolikem času? Zamenljivost delavcev moramo zaradi tega čim bolj izboljšati.

Močna zavora pri uspešnem normiranju je tudi problem povratne informacije. Ta je tehnologu najtrdnjša opora za nadaljnje delo. Nova dokumentacija nam ponuja zelo ugodno rešitev tega problema.

Nevestno in za druge namene in potrebe prilagojeno izpolnjevanje te dokumentacije pa nam zmaliči pravilno sliko o porabljenem času za izvedbo določenega delovnega procesa. Dokler tega ne bomo spoznali in se ostro postavili po robu, ne moremo pričakovati bistveno ugodnejših rezultatov v tehnologiji.

Uspešno pomagalo pri izdelavi časovnih normativov je statistika, še zlasti pri analizi stanja, iz katerega izdelamo normative. Tisti, ki statistike ne poznajo in še vedno menijo, da je statistika šolska, papirnata znanost za druge in druge namene, se morajo tega mnenja čimprej znebiti. V podkrepitev tega mnenja naj omenim le širino uporabe te znanosti v industrijsko razvitih deželah.

Za konec se vrnimo k izrazu "norma". Ta naj ne označuje instrumenta za "privijanje" delavca v neposredni proizvodnji. Znano je namreč, da delavcu brez delovne zavesti in brez pravilnega odnosa do dela še tako stroga norma ne more do živga. Vsestranska uporaba normativov in njen pozitivni odraz v proizvodnji pa mora biti vodilo k njeni vse širši uporabi.

Skrb nas vseh mora biti izboljšanje in racionalizacija proizvodnje. Pristojni, za to postavljeni tovariši pa naj ugotovijo, kaj nam bi pri tem najbolj koristilo. Podprejo naj takšne akcije. Samozadovoljniji z ozkimi in osebnimi interesi, katerih največji cilj je ohraniti položaj tak, kakršen je, pa morajo na tak ali drugačen način spoznati, da tako ne bomo rešili nagradenih problemov. S stanjem kakršno je, ne bi ostali na sedanji stopnji, ampak bi vse bolj zaostajali za svetom. Posledice pa nikakor niso neznane ...!

I. Kozina

Dober dan...

(Nadaljevanje s 7. strani)

8. V zadnjem času smo pričali intenzivnejšemu sodelovanju SR Slovenije in SR Makedonije.

— Da, res je prišlo do bolj poglobljenega sodelovanja med republikama in pokrajinami, saj se je izkazalo, da drug o drugem še premalo vemo. Gre predvsem za sodelovanje na gospodarskem in kulturnem področju. Izdelani bodo potrebni programi, da se ne bomo zapirali vase, temveč bomo bolj povezani med seboj. Le združeni in enakopravni v Jugoslaviji imamo realne osnove stabilnega razvoja.

9. S koliko mesti je pobratena Ljubljana v domovini in tujini?

— V Jugoslaviji je Ljubljana pobratena le z dvema mestoma, to je s Kardeljevim in Reko.

V tujini pa smo pobrateni z več mesti, sodelujemo pa celo z 23 mesti v svetu. Imamo posnete filme, ki predstavljajo mesto drugim pobratanim mestom. To so filmi o ljubljanski ohceti, sejmi, kulturnem utripu mesta... No, osnovno je, da naj bo vsako sodelovanje v interesu razvoja mesta in naj prispeva k neposrednem izva-

10. Pred kratkim ste obiskali naš izobraževalni center. Ali menite, da je dovolj srečanj med občani in nosilci družbenih funkcij in odkritih pogovorov med njimi?

— Takih srečanj je vsekakor premalo. Slabost je v tem, da obstaja odtujenost mnogih forumov in nekaterih vodilnih ljudi do občanov, od delavcev, do mladih. Kontakt je sklenjen le preko časopisov, televizije, premalo pa je neposrednih stikov, dialoga, sočasnega pogledov. Seveda je treba pri tem uporabljati sodobna sredstva komuniciranja, nikakor pa ta ne morejo nadomestiti neposrednih pogovorov.

Za mene dober aktivist, član delegacije ali še tako visok funkcionar ne more uspešno opravljati svoje naloge, če ni v neposrednem stiku z ljudmi.

11. Kot je znano odhajate na novo delovno dolžnost. S kakšnimi vtisi zapuščate mesto v predsedstvu mestne skupščine? Kateremu področju ste v svojem mandatsnem obdobju posvečali največ pozornosti in s katerimi težavami ste se pri svojem delu spopadli?

— Zadovoljen sem, da sem lahko ta štiri leta opravljal to delo, ker je v Ljubljani hvaležno delati. Naj vam odkrito povem, da imam Ljubljano rad, osebno me navduši še tako majhen dosežek. Ljudje so zelo dobri — so seveda redke, redke izjeme.

Zame je bila ta čas velika šola v tem, kaj se da napraviti v mestu, ki ima v osnovi zelo dobre perspektive za razvoj. V odnosu do možnosti ter interesov ljudi smo v tem mandatu še premalo storili.

Naše sile smo usmerili na področje gospodarstva za uspešnejši razvoj, večjo produktivnost, za večji dohodek, za izvoz. Prizadevali smo si, da bi bila Ljubljana čim bolj odprto mesto, da se ne bi zapirala vase, temveč se čim bolj povezovala z drugimi na področju gospodarstva, kulture, znanosti, telesne kulture.

Spodbujali smo tudi raziskovalno dejavnost, saj ima naše mesto na tem področju še veliko možnosti in perspektiv.

Začel se je tudi proces ovrednotenja mesta v smislu turizma, kjer smo prejšnja leta storili veliko premalo. Veliko smo delali na tem, da bi poživili ambient, v katerem živimo, bolj čisto okolje in čistejši zrak. Pozornost smo posvečali tudi razvoju mestnega potniškega prometa, da bi bil čim bolj funkcionalen.

Jezikovni ostružki

Spet so minili praznični dnevi (koliko praznikov imamo pri nas, a najbrž za nekatere še premalo!) in zopet so se na mnogih mestih pojavljali napačni zapisi Prvi maj, Praznik dela, Dan OF ...

Le zakaj bi vse to pisali z veliko začetnico?

Že trideset let in več, že od Slovenskega pravopisa iz 1950. in 1962. leta velja, da imena praznikov pišemo z malo začetnico. Tudi v novem pravopisu, ki je zdaj v pripravi, se to ne bo spremenilo. Napačna raba je k nam prišla verjetno iz drugih jezikov, predvsem iz srbohrvaščine in nemščine, in se izgleda zelo zakoreninila v nas. Veliko je celo natisnjenih voščilnic z napako (n.pr. Srečno Novo leto) in jih kljub vsakoletnim protestom vedno znova ponatiskujejo.

Zapomnimo si torej, da vse praznike pišemo z malo začetnico, saj so to vendar obča, splošna in ne lastna imena: novo leto (tudi prvi dan v novem letu!), silvestrovo, pust, svečnica, dan žena, gregorjevo, jurjevo, velika noč, dan mrtvih, dan JLA, dan republike, dan vstaje, prvi maj, praznik dela, dan OF itd ...

Vedno in povsod torej z malo, razen na začetku stavka seveda.

Vesna Tomc-Lamut

229 darovalcev krvi

V marcu je bil Rdeči križ občine Šiška kar štirikrat zadolžen za organizacijo krvodajalske akcije. Kot običajno so se tudi tokrat obrnili na Litostrojčane, ki vedno izstopajo s svojo udeležbo.

Akcije so bile 5., 11., 18. in 29. marca 1982. Da bi bila gneča na transfuzijskem zavodu čim manjša in da se odsotnost delavcev v proizvodnji ne bi preveč občutila, smo krvodajalce razdelili na tri predvidene roke.

— 5. marca so darovali kri delavci iz tozdov oziroma delovnih skupnosti Prodaja, Nabava, ZSE, Skupne službe in PFSR — skupaj 56 darovalcev,

— 18. marca so darovali kri delavci iz tozdov Obdelava in IVET — skupaj 91 darovalcev,

— 29. marca so darovali kri darovalci iz tozdov TVN, MONT in PZO — skupaj 82 darovalcev.

Udeležba v vseh teh dneh je bila ugodna in je tako darovalo kri skupaj 229 darovalcev. Kot običajno je bila tudi v teh dneh pred sprejemno pisarno precejšnja gneča, saj smo žal želeli vsi opraviti čimprej.

Izredno zanimiv je podatek, da je bilo med 229 darovalci kar 70 takih, ki so v Litostroju kri darovali prvič. Po tozdih je število teh naslednje:

TOZD TVN	14
TOZD PZO	9
TOZD OB	14
TOZD MONT	7
TOZD NAB	4
TOZD IVET	6
TOZD ZSE	7
TOZD PROD	3
DS SSP	3
TOZD IRRP	2

Vsem darovalcem se zahvaljujemo za njihovo humano dejanje, prav tako pa predsednikom komisij za socialna vprašanja in družbeni standard, ki so bili nosilci te uspele akcije.

M. K.

POPRAVEK

V članku "Podelitev priznanj krvodajalcem" se nam je vrnila neljuba napaka. Pomotoma smo Alojza CAPUDRA, ki je prejel priznanje za 25-krat darovano kri, preimenovali v Ivana. Pravilno je torej: za 25-krat darovano kri je prejel priznanje Alojz CAPUDER iz tozda PUM — modelna mizarna.

Tovarišu Capudru se za neljubo napako opravičujemo.

Magda Kreft

IZREDEN POZIV KRVODAJALCEM

Dne 17. aprila smo od transfuzijskega zavoda prejeli nujen poziv po krvi. Povedali so nam, da se je v nočnih urah zgodila težja prometna nesreča in da nujno potrebujejo kri določene skupine.

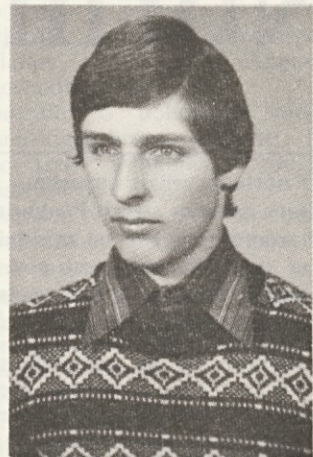
Takoj smo objavili poziv po zvočniku in v slabi uri se je na transfuzijskem zavodu javilo že 10 Litostrojčanov. Odziv bi bil še veliko večji, če bi od zadnje krvodajalske akcije poteklo več kot 3 mesece. Večina krvodajalcev pa je kri darovala v mesecu marcu, ko smo v Litostroju izvedli redno krvodajalsko akcijo.

Pozivu so se odzvali in darovali kri:

Ante Burič, Ljubče Ištvanovski, Slavko Pinko, Branko Šuštaršič, Anton Špental, Viktorija Miklavčič, Drago Kranjc, Josip Nastav, Vilma Petač, Marjeta Rojina.

Za humano dejanje se jim v imenu ponesrečencev in našem imenu zahvaljujemo.

M. Kreft

V spomin Filipu Zupančiču

Ko se je zima poslovila in je nastopil najlepši čas — pomlad, si se vrnil med nas, modelarje. Odložil si vojaško suknjo in pričel delati v našem obratu modelne mizarne.

Vsi smo se pristrčno razveselili tvoje vrnitve in te sprejeli, kot se sprejme prijatelj po daljši odsotnosti. Saj smo te že od prej poznali kot pridnega, vestnega delavca in pričakovali smo od tebe še veliko delovnih uspehov.

Toda le kratkih 14 dni si bil med nami, ko nas je presenetila žalostna novica, da si izgubil mlado življenje v prometni nesreči. Zopet je siva cesta zahtevala svoj krvavi davek.

Nismo mogli verjeti — vse se nam je zdelo nemogoče in neresnično. In vendar si odšel od nas in vsi tvoji sodelavci te bomo pogrešali.

Ob tej nesreči, ki je boleče prizadela vse tvoje — drage starše, sestre in prijatelje, ni besed v tolažbo.

V tolažbo naj jim bo le spoznanje, da smo te imeli, dragi Filip, vsi radi, saj si bil zelo priljubljen, priden in delaven.

Modelarji modelne mizarne

Odšli so v pokoj

26. marca 1982 smo se v tozdu Obdelava poslovili od naše sodelavke Amalije LEGAN, ki je odšla v invalidski pokoj. Tovarišica Leganova je prišla v Litostroj 2. avgusta 1971 in je delala kot snalilka v mehaniški obdelavi. Marljivo je opravljala svoje delo vse do zadnjih dveh let, ko ji je bolezen preprečila nadaljnje delo in bivanje med nami.

Ob odhodu od nas ji želimo čim več zdravja in zadovoljstva.

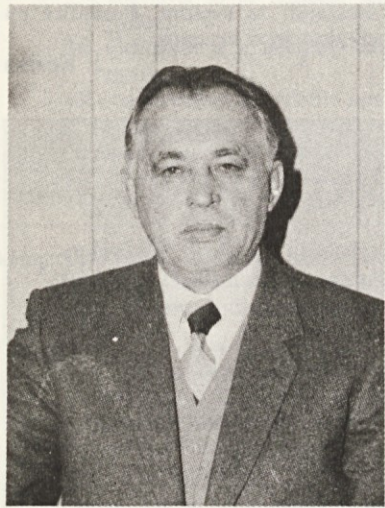
Sodelavci

Konec marca je odšel v zaslužni pokoj naš dolgoletni sodelavec Ignac RENDARIČ, ki je bil med nami od leta 1953.

Bil je kalilec v oddelku toplotne obdelave. Kot človek je bil zelo skromen in mirne narave, kot delavec zelo marljiv in vesten. Iztekla so se mu leta dela in naporov, zato mu zdaj želimo prav vsi zdravih in srečnih let v pokoju.

Sodelavci iz kalilnice

27. februarja smo se v tozdu Nabava poslovili od našega dolgoletnega sodelavca tovariša Vladimira ŽIGONA. V Litostroj je prišel 15. januarja 1947. Bil je na delovnem mestu strojnega rezalca v skladišču jekla.

Svoje delo je vestno in vzorno opravljal, za kar je tudi prejel zlato značko sindikata. Bil je tudi aktivni udeleženec NOB.

V pokoju mu želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

Sodelavci

Marca je odšel v pokoj naš sodelavec Franc DROBNIČ. V Litostroju se je prvič zaposlil 7. januarja 1960 in delal pri nas s prekinitvami 17 let. Delal je v livarni jeklene litine in v materialni upravi, nazadnje pa v režijski mizarni kot mizar.

Bil je dober delavec in vedno pripravljen svetovati in pomagati svojim sodelavcem. Zdravje mu ni dopuščalo, da bi dočakal redni pokoj, zato je bil v marcu invalidsko upokojen.

Zelimo mu, da bi bil zdaj v pokoju čim bolj zdrav in da bi prijetno preživljal zaslužni počitek!

Sodelavci

Udeleženci posvetovanja združenja vzdrževalcev Slovenije (Foto: E. L.)

Vzdrževalci Slovenije smo se sestali v Litostroju

Pred leti smo vzdrževalci v Litostroju dali pobudo za organiziranje Društva vzdrževalcev Slovenije. Prva seja, na kateri se je društvo leta 1975 konstituiralo, je bila v Litostroju. 25. marca letos pa smo se ponovno sestali v Litostroju na rednem občnem zboru društva.

Društvo vzdrževalcev Slovenije (DVS) s sedežem na Zavodu za produktivnost dela SRS, Titova 118 v Ljubljani, je prostovoljno združenje strokovnjakov, ki delajo na področju vzdrževanja in teratehnologije v širšem smislu v Sloveniji. Društvo je včlanjeno v jugoslovansko zvezo društev (SAVEZ ODRŽAVALACA SREDSTAVA ZA RAD JUGOSLAVIJE — YUMO), to društvo pa je povezano z Evropsko federacijo nacionalnih združenj za vzdrževanje (EFNMS).

Na občnem zboru smo pregledali in ocenili delo društva, razglasili za veljavne akte društva ter sprejeli delovni program za tekoče leto. Iz razprave po poročilu predsednika DVS tovariša Borisa Duha, dipl. ing., kakor tudi iz zaključkov in programa dela, je razvidno, kako potrebna je povezanost vzdrževalcev v prostoru. To se še posebno odraža v sedanjih zapletenih razmerah gospodarjenja, ko je vedno težje odpraviti zastoj v proizvodnji ali okvaro na napravah, predvsem zaradi pomanjkanja rezervnih delov. Velika udeležba na zboru (preko 80 delegatov) kaže interese medsebojne povezanosti in izmenjavo izkušenj, saj je želja vseh vzdrževalcev, da bi bili uspešnejši pri svojem delu.

Po občnem zboru smo člani društva poslušali predavanje o uvajanju sistema za izravnavanje konic pri odjemu električne energije, ki ga je pripravil Inštitut Jožef Štefan v sodelovanju z uporabniki tega sistema. Direktor Inštituta za varilstvo dr. Štular pa nam je podal pregled možnosti varilnih postopkov za uporabo pri tehnologiji vzdrževanja.

A. Zupančič

Konec februarja smo se poslovili od našega sodelavca Mihaela DENZIČA.

V Litostroj je prišel leta 1965 in se zaposlil v livarni.

Leta 1971 je prišel k nam v zunanjo montažo za skladiščnika in nam ostal zvest vse do upokojitve.

Svoje delovne naloge je opravljal vestno in marljivo.

S sodelavci, ki so se pri njem zadolževali z orodjem in opremo, je znal pravilno in razumno ravnati. Bil je strog, vendar s polno mero razumevanja.

Razšli smo se, dragi Miha, v tovarni, v tvoji prelepi Savinjski dolini pa se bomo gotovo še srečali in obujali spomine na skupaj prehojeno pot v Litostroju.

Želimo ti predvsem zdravja in da bi se videvali še tudi takrat, ko pridemo za teboj.

Sodelavci

V spomin

Nenadoma in pretresljivo je odjeknila vest, da med nami ni več našega sodelavca Jožeta ZUPANČIČA. Mnogo prežgodaj se je iztekla njegov delovni čas, marljivost in predanost skupnemu delu.

Pri nas se je zaposlil leta 1977 kot ročni brusilec hidravličnih oblik. Svoje zahtevno in naporno delo je vestno opravljal. Vsem, ki smo preživeli 11 let ob delu z Jožetom, nam bo ostal v lepem spominu.

Njegovi družini izrekamo iskreno sožalje.

Sodelavci brusilnice hidravličnih oblik

OB SLAVNOSTNI KONFERENCI TABORNIKOV

Odred »Zlatorog«

V okviru Zveze sindikatov občine Ljubljana-Siška deluje tudi naš odred, ki ga sestavljajo učenci Izobraževalnega centra Litostroj in delavci DO Titovi zavodi Litostroj.

Začetki našega delovanja segajo v leto 1953, ko je bila na industrijski kovinarski šoli ustanovljena taborniška četa "črni risi" kot del rodu "Bičkova skala". Prvo desetletje svojega delovanja je četa organizirala predvsem poletna taborjenja v Poreču, Splitu in preko meja na Koroškem.

Začetki našega delovanja segajo v leto 1953, ko je bila na industrijski kovinarski šoli ustanovljena taborniška četa "črni risi", kot del rodu "Bičkova skala". Prvo desetletje svojega delovanja je četa organizirala predvsem poletna taborjenja v Poreču, Splitu in preko meja na Koroškem.

Po prenosu mentorstva iz šole v dom učencev IC Litostroj leta 1963 je kot "Zlatorogova četa" v odredu "Dobra volja" postala po svoji programski zasnovi najprivlačnejša in vsebinsko najbolj polna interesna dejavnost med interesnimi dejavnostmi doma. Še v istem letu smo bili proglašeni za najboljšo četo v občinski zvezi tabornikov.

25. oktober 1965. leta je v zgodovini odreda zapisan z velikimi črkami. Ta dan je dan odreda "Zlatorog", tj. dan ustanovitve samostojne taborniške enote z

omenjenim nazivom, ki v svojih vrstah povezuje dejavnost tretjine domskih učencev.

Članstvo v odredu je le triletno, v skladu s trajanjem šolanja, zaradi česar so potrebni veliki napor neprekinjenega vzgajanja kadrov (predvsem vodnikov). Kljub temu je odred Zlatorog že vrsto let med najaktivnejšimi skupinami tabornikov v občini Šiška, še posebej pa negujemo zanesljivost v izvrševanju sprejetih dogovorov na vseh ravneh.

Ves čas svojega obstoja odred sledi vsem vsebinskim in idejnim razvojnim tokovom taborništva, je odprt za vse, ki potrebujejo našo pomoč in spodbudo.

Za uspehe in požrtvovalno delo v razvoju taborniške organizacije smo prejeli dve republiški pohvali in leta 1979 najvišje odličje Zveze tabornikov Jugoslavije zlati javorov list z žarko.

Samoiniciativna dejavnost odreda sega tudi čez republiško mejo v Podravino in Međimurje (obojestransko delovanje na tekmovanjih, posredovanje strokovnega znanja pri ustanavljanju nove taborniške enote, aktivna udeležba na akcijah NNNP in prireditvah ob krajevnem prazniku trgateg grozdja), ter propagandna in kadrovska taborjenja. To pomeni, da širimo taborništvo in poglobljamo most med narodi in narodnostmi Jugoslavije.

Slavnostne konference ponavadi ne minejo brez pregledov nekaterih statističnih podatkov. Tako smo tudi na naši konferenci (25. februarja 1982) posvečeni šestnajstletni dejavnosti odreda, ugotovili nekaj podatkov:

1. V odredu je v vsakem letu obstojalo delovalo povprečno 6 vodov, v katere je bilo vključeno povprečno 60 članov.

2. Člani so se letno zbirali na povprečno 130 delovnih vodovih sestankih, kar v šestnajstih letih zneso 2080 sestankov s 85-odstotno udeležbo.

3. V istem obdobju je bilo 64 konferenc odreda in 320 sej odredove uprave.

4. Od ustanovitve do danes je bilo v odred vključenih 960 tabor-

Tako je bilo v prvem skupnem taboru šišenskih tabornikov (iz arhiva odreda "Zlatorog")

nikov, ki so se učili življenja po taborniških zakonih in ostalih normah naše samoupravne socialistične družbe.

5. Dejstvo je, da veliko število teh članov ni več vključenih v taborniško gibanje in da so razpršeni po vsej domovini. Res pa je tudi to, da mnogi od njih še vedno čutijo vpliv taborniške organizacije na življenje in delo sodobne družbe in nehoti prenašajo ideje taborništva v svoje najožje življenjsko okolje, pri čemer prihaja še bolj do izraza naše največje bogastvo — bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti.

To priložnost smo izkoristili tudi za to, da smo povabili najaktivnejše člane odreda od prvih dni do danes in jim podelili nagrade za uspešno in aktivno delo.

Kdo so bili nagrajenci?

1. Plaketo odreda in pismeno priznanje so si za aktivno, vztrajno, vsestransko in požrtvovalno delo v odredu pridobili: Oskar Stich, Andrejka Šijak, Ivan Lovrek, Miloš Jager, Jože Zamuda, Jože Lazar, Franc Bah, Marjan Janšovec, Hasan Mušič in Zvonko Bendelja.

2. Pismeno priznanje za aktivno in vsestransko delo v odredu so prejeli: Viktor Farkaš, Zvonko Živčec, Adem Krupič, Stjepan Picek, Vitomir Sever, Mirko Picek,

Zvonko Šardi, Dragutin Petković, Zvonko Turk, Miroslav Jagoš, Franjo Tuksar, Avgust Levačič, Josip Blažeka, Vladimir Petak, Jure Matošević, Cvjetin Radojčić, Zdravko Rožman, Srečko Jezernik, Ivan Hren, Alojz Sušteršič in Hrabroslav Premelč.

3. Pismena priznanja za ne-sebično pomoč pri razvoju propagandne dejavnosti odreda smo podelili: ing. arh. Marjanu Paternostu, akad. kiparju Slavku Hočevanju in tiskarju Andreju Zalazniku.

4. Plaketo odreda in pismena priznanja za dolgoletno vsestransko pomoč pri razvoju odreda je dobil sindikat TZ Litostroj.

5. Plaketo odreda in pismeno priznanje za vsestransko pomoč pri razvoju odreda smo podelili KS ZSMS TZ Litostroj.

6. Plaketo odreda in pismeno priznanje za vsestransko pomoč in razumevanje pri razvoju odreda je prejel izobraževalni center Litostroj.

7. Plaketo in pismeno priznanje za dolgoletno vsestransko pomoč pri razvoju odreda in širjenje taborniških idej je bilo podeljeno domu učencev ICL.

8. Krajevna skupnost Litostroj pa je dobila pismeno priznanje za sodelovanje pri razvoju taborniške organizacije.

Z. Bendelja

Družbena samozaščita - kaj je to?

Najbrž se bo kdo vprašal, kaj pišemo o družbeni samozaščiti, ko pa imamo važnejše naloge, npr. povečanje izvoza, doseganje plana itd. Zdi se, da je v obdobju boja za stabilizacijo tisti delček zavesti, za katerim skrbimo za mirno in varno življenje na našem delovnem in

ustvarjalnem prostoru, nekoliko počival. Ne moremo se znebiti vtisa, da smo našo samozaščito prepustili naključju in delu poklicnih ljudi, ki delajo na tem področju. Veliko navad, ki so bile že utrjene, se je razpršilo, ko da jih do sedaj ni bilo; delamo napake, namesto da bi jih odstranjevali.

Izgleda kot na carini, dejstvo pa je, da so tega "tihotapca" prijeli kar naši vratarji oziroma varnostniki.

Zasežena pijača, ki je ob šesti uri zjutraj "pripotovala" le do vhoda v tovarno, tam pa so jo naši budni vratarji prestregli. In to je pijača, ki je bila nabrana v enem samem dnevu! (Foto: K. G.)

Tri temeljne značilnosti, ki nam znižujejo stopnjo samozaščitne osveščenosti, so: malomarnost, neodgovornost do družbene lastnine in miselnost, da morajo za varnost skrbeti ljudje, ki so za to plačani. Najlažje je napisati prijavo, da je ukraden žepni računalnik iz pisalne mize, ki ni zaklenjena, da manjkajo razna orodja in material za montažo, ki je bil dvignjen v skladišču že pred več dnevi. Premalo sami skrbimo za samozaščito, oziroma ustvarjamo pogoje, da se nam to dogaja.

162 kg odpadnega barka, last delovne organizacije, pobranega iz deponije, kjer se zbirajo bakreni odpadki, je bilo ponoči vrženo čez ograjo, kjer je čakal voznik zastave 101. Odkupna cena bakra, ki je strateška surovina, je 50 din za kg. Skupina treh delavcev je izrabila priložnost, ki se jim je kar sama ponujala, saj je ta deponija brez nadzorstva blizu njihovega delovnega mesta. Sumimo, da to ni bil prvi podvig, ker je prenašanje in nakladanje potekalo brezhibno v poznih oziroma zgodnjih jutranjih urah. Po zaslugi budnosti delavca zavarovanja in pravičnega ukrepanja dežurnega skupinovodje Janeza STAREŠINIČA se je pot tatinskih delavcev končala na postaji milice. Zadnjo besedo pri njihovem podvigu pa bo imelo Temeljno sodišče v Ljubljani.

Preprečevati pa moramo ne samo iznos materiala iz tovarne, ampak tudi vnos, predvsem alkohol.

Na fotografiji je količina alkohola (15 litrov), najdenega pri enodnevni kontroli na vhodih zjutraj ob 6. uri. Iz vsebine je razvidno, da so pri nas ljubitelji močnih pijač.

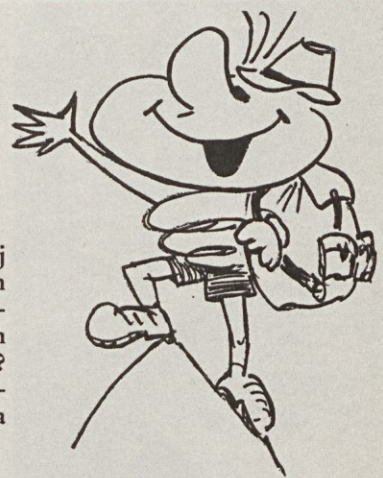
Koliko nezgod in s tem izgubljenega delovnega časa nastane zaradi alkohola? Teh podatkov do sedaj ni še nihče objavil, ker jih je težko ugotoviti.

Zato bomo podobne kontrole še ponovili, vendar bomo dosegli zaželen učinek samo, če bodo tudi toženi ustrezno ukrepali. Preprečevanje uživanja in tudi preprodaja alkohola na delovnih mestih (kar je nekaterim dodaten vir zaslužka) je tudi del družbene samozaščite vseh zaposlenih.

C. Vreča

Nazaj k naravi

Ste kdaj nervozni in ne veste kaj bi sami s seboj, kam bi s prostim časom? Vam sobote in nedelje minejo brez prave vsebine? Vam manjka gibanja na svežem zraku? Pogrešate dobro družbo? Nič hudega! To so vse bolezni sodobnega časa...

Za vas imamo pravo rešitev: VPIŠITE SE V PLANINSKO DRUŠTVO LITOSTROJ!

Vsak teden boste šli lahko na organiziran izlet!

Dobili boste izkaznico, s katero boste imeli popust v planinskih kočah.

Društvo vam bo delno povrnilo prevozne stroške.

Če boste želeli, boste lahko sodelovali v številnih odsekih društva (izletniški, markacijski, fotografski, varstvo narave, alpinistični, mladinski, propagandni itd.)

Z vami se lahko vpišete tudi vaši družinski člani, prijatelji, znanci itd.

Članarina za leto 1982 znaša:

- za člane 100 din
- za mladino 30 din
- za pionirje 15 din

Vpišete se lahko pri naslednjih poverjenikih:

Vsak teden ob sredah od 14. — 16. ure lahko obiščete društvene prostore v kočici, ki je v parku blizu vhoda v delavsko restavracijo Litostroj. Tam boste dobili vse informacije, si ogledali planinsko literaturo in zemljevide, se vpisali v društvo, plačali članarino, kupili transversalne knjižice, si izposodili knjigo...

Zapomnite si:

Planinsko društvo Litostroj je prvo delavsko planinsko društvo!

PRIDRUŽITE SE NAM, NE BO VAM ŽAL!

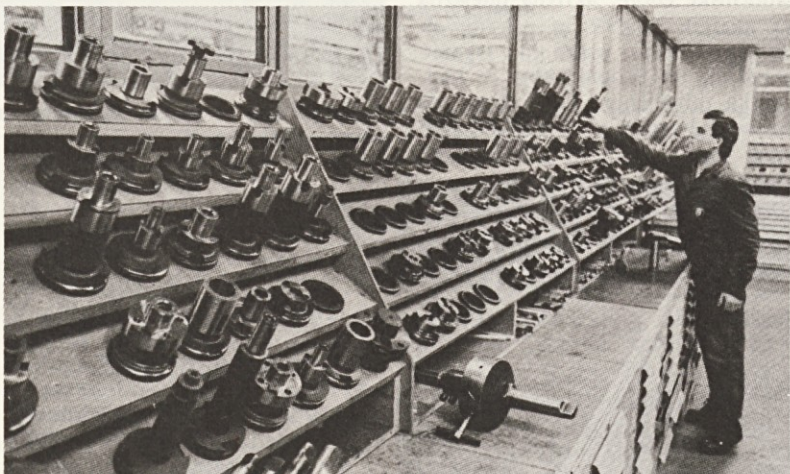
Možnosti za povečanje produktivnosti

Orodje je v proizvodnem ciklusu prav toliko pomembno kot stroj. Še tako kvaliteten stroj brez ustreznega orodja ne bo dal dobrih rezultatov, zato smo zdaj tudi temu področju v naši tovarni namenili več pozornosti.

Vzrok, da smo začeli izdelovati zahtevna orodja je poleg drugega tudi to, da je orodje zelo drago, postopek za uvoz pa zelo dolgotrajen. In kar je še pomembnejše, pomanjkanje deviz, doma pa zdaj tega orodja še nihče ne izdeluje. Z doma izdelanim orodjem bomo v veliki meri nadomestili uvoz, s tem imamo vse možnosti postati proizvajalec kvalitetnega sodobnega orodja za opremo numerično krmiljenih in klasičnih strojev. Za to so realne možnosti, saj imamo doma vso potrebno opremo, znanje in izkušnje.

Cilj tega prispevka je prikaz možnosti za izdelavo kvalitetnega orodja, nadomestitev uvoza in povečanje produktivnosti v sedanjih in bodočih proizvodnih procesih. Povečanje produktivnosti in visoka stopnja izkoriščanja stroja sta dva najpomembnejša cilja, ki ju želimo doseči v kateremkoli proizvodnem procesu. Da to dosežemo, je več poti, vendar po nobeni od teh ne pridemo do cilja hitreje in enostavneje, kot z rabo ustreznega reznega orodja in najprimernejših vpenjalnih naprav.

Nizki režimi, to je odrezovanje z majhnimi hitrostmi, predčasna izraba orodja ali lomljenje orodja so običajno glavni vzroki, ki močno vplivajo na znižanje produktivnosti in stopnjo izkorist-

Kvalitetno doma izdelano orodje za opremo NC strojev. Za tak komplet bi morali za nakup v tujini odšteti kar lepo vsoto deviz.

Komplet doma izdelanih svedrov.

Brez teh svedrov je obdelava votlih delov, kjer se izvrtina vrta na numerično krmiljenih strojih ali revolver stružnicah znatno dražja, saj je vrtnje s klasičnimi spiralnimi svedri zaradi majhnih hitrosti rezanja (približno 25 m/min) najdražja delovna operacija. Za primerjavo rezalna hitrost doma izdelanih svedrov je 250 m/min. Ti svedri po kvaliteti prekašajo najboljše do zdaj poznane svedre tujih proizvajalcev.

ka stroja. Vsi ti vzroki so posledica nezadostnega poznavanja tehnologije, nepoznavanja lastnosti reznega orodja, raba napačnega orodja, ali pa napačna namestitve v stroj.

Rezilno orodje se med seboj močno razlikuje, kot se močno razlikujejo odrezovalni stroji tako po samem razvoju, doseganju večjih zmogljivosti, univerzalnosti in trajnosti. Logični zaključek je, to dokazuje veliko primerov že v naši tovarni, da so rezilni rob stružnega noža, rezalne glave, svedra in nivo produktivnosti močno odvisni med seboj.

Pomembnost orodja v proizvodnem procesu smo spoznali tudi v naši tovarni ob prvih začetkih sodobnejše organizacije in z uvedbo modernih obrezovalnih strojev v proizvodni proces. Zelo pestra paleta izdelkov, ki so primerni za obdelavo na numerično krmiljenih strojih, zahteva tudi ustrezno koli-

čino različnega kvalitetnega orodja, katerega pa velikokrat ni, zato smo ga bili prisiljeni kupiti ali sami izdelati. Kvalitetno orodje je zelo drago, primanjkuje deviz, zato smo se odločili, da bomo sami izdelali tisto orodje (tudi zahtevnejše), od katerega bo v največji meri odvisna naša proizvodnja, kupili pa samo tisto, česar ne bomo mogli izdelati. V bodoče bomo kupovali samo rezilne ploščice iz karbidne trdine in elemente teh ploščic.

Do zdaj smo izdelali že vrsto rezilnih orodij in držal, ki v kvaliteti prav nič ne zaostajajo za najboljšimi tujimi izdelki, nekateri pa jih celo prekašajo. Pri nas izdelani svedri z menjalnimi ploščicami so dali odlične rezultate. Izboljšali smo hlajenje in s tem dosegli večjo obstojnost rezilnega roba.

Razen tega, da pri tovrstnem orodju nismo več vezani na uvoz, je proti pričakovanju doma izdelano orodje tudi cenejše, kar pomeni, da je tudi zunaj kvalitetno orodje zelo drago. Tudi če bi bilo doma izdelano orodje dražje kot kupljeno, se nam še zmeraj splača izdelati, saj je vedno najdražje tisto orodje, ki ga ni.

V Litostroju izdelujemo orodje za domače potrebe že ves čas našega obstoja. Za širok spekter proizvodov je bilo potrebno tudi ustrezno orodje, tako da imajo posamezniki s tem že veliko izkušenj. Sami smo sposobni izdelati kvalitetna in tehnološko najzahtevnejša orodja za opremo sodobnih numerično krmiljenih strojev.

Rezultat dolgoletnega dela v razvoju in izdelavi je tudi obsežna konstrukcijska dokumentacija, ki skupaj s tehnološkimi postopki tvori podlago za eno od najzahtevnejših vej strojne industrije proizvodnje orodij. Nesmiselno bi bilo, če ne bi te veje naše proizvodnje razvijali naprej tudi na tem, za dvig produktivnosti tako pomembnem področju.

VESTI IZ PROIZVODNE

Ob vsakem startu v naslednje obračunsko obdobje (trimesečno, polletno, letno) si nekako po tihem obljublamo, želimo in tudi resnično pričakujemo boljše rezultate poslovanja. Kadar pa se naša pričakovanja ne uresničujejo, smo pripravljeni naštet vse težave, ki jih imamo ob izpolnjevanju naših programiranih proizvodnih nalog, pri tem pa dokaj hitro pozablamo na lastne napake in pomanjkljivosti, ki lahko odločilno vplivajo na končni rezultat poslovanja posameznega tozda oziroma delovne organizacije v celoti.

V prvem trimesečju v letu 1982 smo planirano količinsko realizacijo osnovne proizvodnje presegli za 17 odstotkov. Zelo dobre rezultate smo dosegli pri turbinski, črpalgarski in cementarski proizvodnji, dokaj slabe pa pri proizvodnji dieselskih motorjev, žerjavov in reduktorjev. V prihodnjem obdobju lahko upravičeno pričakujemo še bolj dosledno izpolnjevanje naših količinskih planov po posameznih vrstah proizvodov, saj je čutiti že od vsega začetka leta veliko angažiranost

vseh zaposlenih, ki na kakršenkoli način sodelujejo v procesu proizvodnje.

TOZD MONTAŽA je bila in bo tudi v prihodnje pripravljena in tudi sposobna izvrševati vse svoje obveznosti v skupnem proizvodnem pravčasno in kvalitetno, vendar le, če bodo drugi tozdi, ki so v proizvodnem procesu pred Montazo, izvrševali svoje obveznosti.

Podatki o količinski realizaciji v prvem trimesečju bodo znani ob koncu aprila, ko bomo imeli na voljo obračun uspeha oziroma bilanco uspeha.

Šele takrat bomo lahko ugotovili s kakšnimi stroški poslovanja smo uspeli izvršiti količinsko proizvodnjo. Povedati je treba tudi to, da uspešno ali neuspešno poslovanje posameznega tozda oziroma delovne skupnosti v okviru delovne organizacije za sedaj še ne temelji samo na lastnih zaslugah, zaradi sprememb v produktivnosti, organiziranosti, disciplini itd., temveč je uspeh ali neuspeh bolj plod notranjih, še vedno neurejenih poslovnih oziroma stroškovnih odnosov.

Đ. Vuković

Več rezilno orodje za dodelavo ohišja gonila za vilicar 1/5. S tem orodjem se je skrajšal čas izdelave enega kosa na numerično krmiljenem stroju za dve uri. Ob istočasnem izboljševanju tehnologije, kar je pri sedanjih ceni delovne ure 2.390 din za ta stroj, znaša skupaj prihranek 4.780 din za en kos.

Razen navedenega smo v Litostroju izdelali komplet orodja po Kaiserjevem vzorcu. Tudi ta komplet je zelo uporaben, predvsem za delo na koordinantnih vrtnalnih strojih in vodoravnih vrtnalno frezalnih strojih.

Kot rezultat dela na novem orodnem sistemu, delno pa tudi po lastni zasnovi, je na slikah prikazanih nekaj doma izdelanih orodij, brez katerih si uspešnega dela na visokoproduktivnih numerično krmiljenih strojih ne moremo zamisliti.

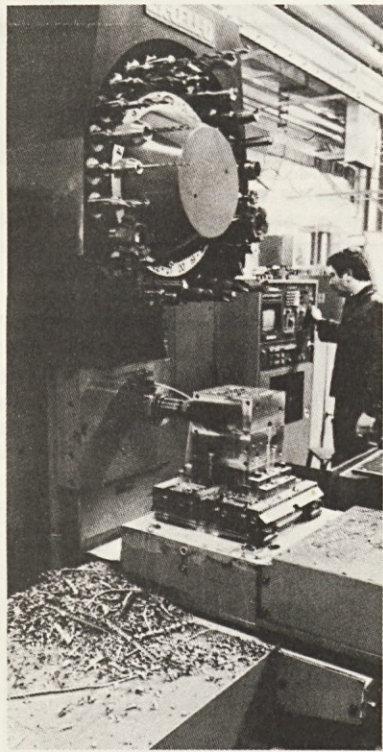
Prikazan je bil samo del dosedanjih rezultatov dela na novem rezilnem orodju. Povedati velja, da pospešeno izdelujemo tudi zahteven lastni orodni sistem za opremo numerično krmiljenih strojev.

Pomembno pri tem je, da bomo naš kompletni orodni sistem lahko ponudili jugoslovanskim kupcem. S

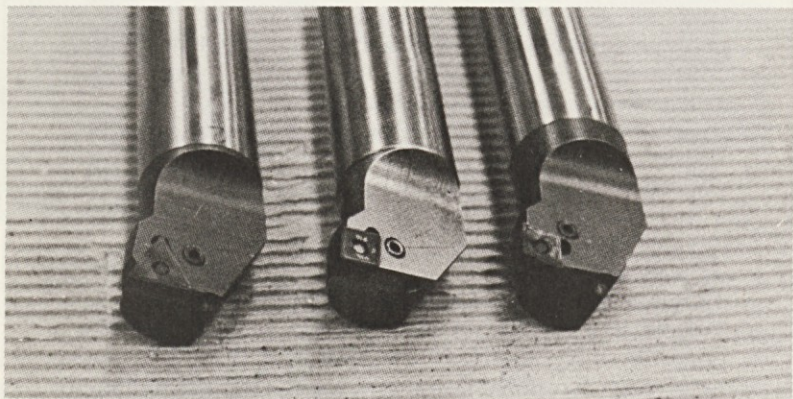
tem bomo veliko prispevali k zmanjšanju uvoza in k povečanju produktivnosti, ki je v sedanjem času izredno pomembna.

Raven tehnologije v neki tovarni se odraža v uporabi modernega visoko kvalitetnega reznega in vpenjalnega orodja. Povečanje produktivnosti je pri obstoječem strojnem parku možno samo z dobro organizacijo proizvodnje, izborom pravih tehnoloških postopkov, funkcionalno orodno službo, tehnološko disciplino in rabo kvalitetnega orodja.

I. Gantar

S premišljeno uporabo najboljšega orodja dobimo odlične rezultate v proizvodnji.

Doma izdelan nož za notranjo obdelavo.

Tovarna SANDVIK COROMANT iz Švedske je izdelala nože za notranjo obdelavo s ploščicami vrste C. N., pri kateri se lahko koristi dva rezalna robova oziroma z obrnitvijo štiri. Z doma izdelanim nožem pa je možno izkoristiti še ostala dva, oziroma z obrnitvijo plošče štiri rezilne robove. S tem se je količina odrezanega materiala povečala za 100 odstotkov.

Izdelanih je bila že vrsta drugih koristnih izboljšav in sprememb, kot na primer nož za fino obdelavo izvrtin z manjšo in cenejšo trikotno ploščico, česar tudi ne nudijo ostali proizvajalci stružnih nožev.